BU BÖYLEDİR

mustafa kutlu

dergâh yayınları hikâye

Mustafa Kutlu

BU BÖYLEDİR

DERGAH YAYINLARI
Klodfarer Cad. Altan İş Merkezi No: 3/20 34122 Sultanahmet / İstanbul
Tel: 0212 518 95 78 (3 hat) Fax: 0212 518 95 81
www.dergahyayinlari.com E-posta: bilgi@dergahyayinlari.com

BU BÖYLEDİR

Hep beni yazdın.

"Mağlupken ordu, yaslı dururken bütün vatan".

Şu sırıtkan tavşanı kurşunlayıp yeni bir sayfa açayım.

Benim kronolojimi biliyor musun sen?

Lunapark'ın neonları, florasanları geceyi gecelikten çıkarıyor. Işığın beyazına mor, mor kızılı, yer yer çilek kırmızısı karışıyor. Boşluğa doğru sandalyeler uçuyor. Yeşilbeyaz sandalyeler. Neredeyse uçan daireler.

Gözlerimin önünde hep bir etek dalgalanıyor. Camgöbeği yeşil bir etek. Kıvrımlarını ve farberalarını uzatıyor. Yel vurup yelkenleri şişince terli perçemler yapışık alnıma değiyor. Boyun damarlarım eteğe doğru kabarıyor. Ayaklarımı çaprazlayıp bisiklet sürer gibi çabalıyorum. Ha gayret, gayret. Parmaklarım neredeyse ona ulaşacak gibi. Bir kavuşup, bir açılıyoruz. Dönüyoruz çığlıklar, dönüyoruz kahkahalar. Rüzgara kapılmış saçlar, saç kokuları.

İçim havalanır böyle.

Hanımeli, iğde kokuları saç, ter ve gecenin yıldızları artık iyice aşağılara sarktığında. Uçan sandalyelerin etrafını alan o sihirli beyazlık. Kaynayan kan.

Ona çam dalları arasından bakıyorum. Atatürk Parkı'nın çamları. Kalabalık. Sesler. Dönen sandalyeler, döndükçe açılan, savrulan sandalyeler, etekler.

Bir gün.

Çakımı kapatıp oturduğum yerden kalkınca. Günlerdir yontup durduğum söğüt dalını fırlatıp atınca. Peşisıra giden sandalyeye köpüren bir taşkınlıkla saldırınca.

Eteğin elime değeceğini düşlemiştim. Köprülerimi yıkmış, içimdeki ve geçmişimdeki engelleri ateşe vererek, yüzümü akıp duran çilek kızılı renge boyayıp, kalbimi çatlatarak.

Şu tavşanı kurşunlamalı.

Üstad Yahya Kemal "vatan"a, "zan" kafiyesi düşmüş.

Bir de "telgrafın telleri" var.....lamalııı.

Benim kronolojimi biliyor musun sen?

Hep yenildiğimi yazdın. Oysa zaferlerle dolu tarihimiz.

- Baba noolur, çarpışan otolara gidelim.

- Peki kızım.

Göz.

Gez.

Arpacığın silme tepesinden. Tavşan sırıtıyor. Bir görünüp bir kayboluyor. Bir kez olsun vurmalı. Vurup patlatmalı kapsülü. Sonra içimi dolduran o mazot kokulu nefesi boşaltmalıyım. Kaç yılın tortusunu saklayan nefesimi.

Lunapark parlıyor.

Kendinden gayrı herşeyi karartarak. Neonlarını florasanlarını salgılıyor üzerimize. Onun rengine boyanıyoruz. Yeşil yeşil bakarken birden kıpkızıl ateşte yanıyoruz. Sonra yine mor, yine mor. Her yerden seçiliyor. Sesi her yere ulaşıyor. Ovalarda, dağ tepelerinde yankılanıyor. Nereye bakarsak, nereden bakarsak hep o. Ona dönsek de yüzümüzü, dönmesek de, yanımızda, çevremizde.

Bir yere gidemem.

Lunapark bahçe sinemaları ile yan yana yaşıyor. Kabuklu yemiş ve Zeki Müren. Yazlar hep böyle. Bir camgöbeği yeşil etek ile kaplı.

Derken Kambur Hafız minareye çıkıyor. Ben muhasebe çalışıyorum. Bozkırın ortasında, koltuğumun altında İngilizce lügatler. Atatürk Parkı yeni tanzim ediliyor. Bir karış boyunda çamlar dikiliyor. Ortaya oval bir havuz. Kafeterya. Sonunda tahta sıralar da geliyor. Erkek Sanat Mektebi'nin öğrencileri yapmış. Üzerlerinde bir bankanın adı var.

Ne zaman o tahta sıralara oturdum?

Ne zaman o bankanın adına sırtımı verdim?

- Ama babaaa...

- Efendim! ...

- Hani çarpışan otolara binecektik.

- Olur kızım, binelim.

Lakin önce şu tavşanı temizleyelim.

Atalım, vuralım, devirelim, kâm alalım dünyadan.

Lunaparka geldiğimiz belli olsun. Adım.

Süleyman Koç.

7.62 mm çapında, 25 mm mesafeden, yatarak destekli, başlı daire hedefine üç atım atacağım. Üçü de üç santimlik şablon içine girerse, görevimi yapmış olurum komutanım.

Adın ne senin? Süleyman Koç.

Tek dersten kaldım efendim, felsefeden. Bu felsefe yüzünden hayatım kaydı. Oysa yazılıdan geçmiştim. Yazılıyı veremeyenleri sözlüye almıyorlar. Haziranda mezun olacaktım. Tek felsefe, o da sözlü.

Yazlan çalışıyorum. 91 lira, 75 kuruşluk emekli maaşı bir dul kadın ile dört yetimine yetmiyor. Tuğla ocaklarında çocuk ellerim kanıyor. Kan, kırmızı tuğla tozuna bulanıyor. İncelik kollarım, bileklerim. Gıdasızım, güçsüzüm, ama direniyorum, pişiyorum. Burası hayat mektebi

Okusam. Sağ Sahil Sulama Projesi'nde görev alsam. Güneş hep böyle tep>ede, maviliklerin ortasında. Karakavruk bir yüzüm var. Güneşe karşı kısılmaktan göz bitimlerinde karışık, yanık çizgiler.

İş ertesi ırmağa koşardım, yorgunluğumu serin sulara bırakırdım.

Ta uzaklardan, sulama kanallarının kenarında kurulmuş tahta barakalardan, akşamın alacasında tepelerden, pancar tarlalarından, ağıllardan, yaylacı çadırlarından görünürdü Lunapark.

Esintiye kapılan müzik dalga dalga gelirdi.

Yeni bir gömlek giyebilsem.

Yanımdaki adam attığını vuruyor.

Gariban bir ördek yakalamış. Boynunun renkli pulları solmuş, bakışları kaymış, kanatlan yoluk bir ördek. Havalanmaya kalmadan.

Güm. Paaat.

İri yan adam her vuruşta, kapsülün patlamasına kendi kahkahasını katıyor. Köpüklü, iri bira bardağından bir yudum çekiyor. Birasını alıp buraya gelmiş. Bir de her yanlan boyalı bir kadın getirmiş. Kadın boş gözlerle, ağzı açık etrafa bakınıp duruyor. Mütemadi güler gibi. Adam ona sarılıp patlatıyor kahkahasını. Kıllı göğsünden hırıltılar çıkararak. Ki göğsünün kılları boynuna çene altına

kadar ulaşıyor. Sonra sakallan ile bitişiyor. Matruş suratında yapışkan bir ıslaklık. Altın dişlerini göstererek ve göbeğinden taşan gömlek uçlarını ikide bir pantolonuna sokarak.

Bir kez de ben vursam.

Devirsem şu tavşanı.

Şu kıllı adam gibi, kıllı bir kahkaha patlasam.

Deneme masası gerisinden kabza kavrayıp, tetik düşürmeye geldim komutanım.

Lâkin felsefeden yine kaldım.

Bu böyledir. Yaz tatillerinde tuğla ocaklarında çalışan cılız çocuklar, dul karı yetimleri, bir kötü tavşanı bile vuramayan askerliğini yapmış banka memurları, adı Süleymana çıkmışlar, hep felsefeden kalırlar.

Hayatları kayar.

Hayatın bir tarafa doğru kayması hep bir sır olarak kalacaktır.

Boşver Süleyman.

Takma kafanı.

Olur, lâkin...

Ha.

Küçük bir mesele var.

Evin reisi olmuştum ve mevsimlik işlerin kökü kesilmişti.

Diplomasız bir reis. İş yok, maaş yok.

Eller pantolon cebinde, akşamüzerleri serin, iğde kokulan, taranmış saçlar, köşe başları, ergenlik sivilceleri, uzun bakışlar.

Hadi küfretme, küfretme. Bak ezan okunuyor.

Hafız esasen kambur değildi.

Hep dizini dikip işlediği yorgana eğildiğinden, seneler sonra kazanılmış bir kamburluk.

Yorgancı dükkânı camiye bitişikti. Cami Atatürk Parkının yanında idi. Avlusunda ulu çınarlar vardı -Hep olur-. Gölgeler Lunapark'ı çalıştıranların çadırlarına düşerdi. Çadırlarla çınarların arasında bir duvar vardı. Üzerinde ben vardım. Bir yanda hafızın sesi, öte yanda:

Seniii sevdim, pek çok sevdiiim Güzeeelsin, şirinsin...

Duvardan inip camiye doğru yürüsem.

Tek dersten bu kadar sürünmesem..

Geçtim şarkıların ortasından, cami şadırvanından, vakıf talebe yutlarından. Yeni bir gömlek giyemedim. O yıllarda iki tür postal vardı. Birine Çörçil, ötekine Ruzvelt der-

lerdi. Her güz, yağmurlar ve gri gökler altında. Kömürlüğün köşesinde durup duran postallar. Kızkar-deşimin kiralık gelinliği. Üzerinde sinek pislikleri, ne idiğü belirsiz lekeler. Yorgancının yanına bir kuru temizleme dükkânı açılmıştı. Oraya bir kere pantolonumu verdim. Düğünde giyecektim. Kalfa pantolonu alırken yüzüme baktı. Bir pantolona, bir bana bakıp duruyordu.

Ne bakıyorsun lan.

işte atıp atıp vuramıyorum.

Göğsü kıllı adam, ağzının kenarından akan salyalar. Kızım elimi çekiştiriyor. Annesinin donuk, boşluğa bakan bakışları, başörtüsünün boğazını sıkan düğümü, içimi sızlatan iskarpinleri.

- Neye geldik sanki...

- Efendim!..

- Neye geldik diyorum. Keşke evde televizyon seyretseydik.

- Televizyon seyretmekle, bunun ne farkı var?

- Çok farkı var.

- Hem kız istedi, kaç gündür istiyor.

- Amaaan...

Ustalık gibi çıraklık da kayboluyor.

Tıpkı sefertasına benziyor, bereket dualarına.

Halbuki ben babamın biricik oğlu olmuştum. Yine de çırak olmuştum. Yorgancılık fena meslek değildi. Başını önüne eğmesene, eğme dedim, kamburun çıkar. Güler öğretmen başımı okşardı, arkadaşlarıma örnek olsun diye yaptığım ödevleri, çizdiğim resimleri gösterirdi.

Sende iş var.

Yok canım düpedüz harcanıyor bu çocuk.

Elinden bir tutan olsa, zavallı yetim.

Ah nolsaydı nolsaydı da harcanmasaydım. Bozuk para mıyım ben. Ha, söyle bakalım, sen benim kronolojimİ biliyor musun? Hakkımda konuşup duruyorsun, yaz bakalım nolacak.

Dükkân caminin yanındaydı. Yorgancı Yaşar'ın hafızlığı vardı. Beni okutacaktı. Caminin şadırvanından her akşam üstü bakır güğümlerle su taşırdım. Güğümleri mermer şadırvanın musluğuna dayardık. Suyun sesini dinlerdik. Güğümün altından gelen ses, ortalara doğru dolan, ağdalanan, boğaza yaklaştıkça tizleşip şırıltısını şaklatan ses. Varsın aksın. Soğusun. Bulgur, bulgur üzerinden taşsın, azıcık köpüklensin.

Yaz güneşi her yanları yakmış olurdu. Serin, sulanmış süpürülmüş avlulardan geçerdik. Maltızlar yanmış olurdu. Başkâtip Hasan Efendi çilingir sofrasını yediveren gülün altına kurardı.

Bu cami, bu çınarlar. Ramazan topu.

Bakır güğümlermiş. Hıh! Ne var bunda? Kış günlen sallandıkça akan suların paçalara yapışması, orada donup kalması, moraran avuçlarına küçük ciğerlerinden soluduğun hava.

Bırak şimdi, önemli olan şu tavşanı devirmek. Çığlıklara, İspanyol eteğinde kayar gibi alçalıp yükselen kahkahalara karışmak. Kiracılıktan kurtulup ev sahibi olmak. Zinnureye bir yatak odası takımı almak. Poligondaki kadın boşalan tüfekleri dolduruyor. Göğsü kıllı adam her dolduruşta kadının avucuna bir beş-yüzlük sıkıştırıyor. Yeşil başlı gövel ördek delik deşik yatıyor.

Az sonra galiba dondurma alacağım.

Kızımla birlikte çarpışan otolara bineceğim. Zinnure bizi öteden kederle seyredecek. Lunaparkın cıvıltısı iğneleyip duracak zavallıyı. Ah Süleyman ah. Sen o duvarın üzerinden hiç inmeyecektin. Minareden yıldızları seyredecektin. Ehl-i tarik bir yorgancı ustası ne güzel. Dükkânın bir köşesinde ıtırlar, fesleğenler. Ama bir yorgancı çırağının asfaltlara belenmiş sokaklarda, blok apartman önlerinde, minareleri görünmez olmuş şehirlerde esamesi mi okunur?

Bu çocuğu ziyan edeceksin Müzeyyen. Ya!... Öyle ağabey, ne yaparsın. Gelsin benim mağazada çalışsın. Olur ağabey çalışsın...

Tahsilin ticarette yeri yok.

Yok ağabey.

Baksana memleketin zenginlerine. Bakıyorum ağabey...

Gelsin çalışsın. Hem çalışsın, hem okusun. Hafızlığını da arada tamamlayıverdin. Yapar, yapar, zeki çocuk...

Kapının arkasında bir çift lâstik ayakkabı. Dışarıda yağmur. Cılız gövdeye bol gelen eşofmanlar. Toprak saha ıslanmış, meşin yuvarlak çamura bulanıp ağırlaşmış. Korner atıyorum, bütün gücümle vuruyorum topa. Yine de onsekizin üzerine düşüremiyorum. Futbol ağır spor, iyi beslenmek gerek. Güçlü kaslar, bacaklar. Hafız adam top oynar mı?

Rafet dayı gülüyor. Altın dişleri parlıyor gülerken.

- Şiiiişt, Süleyman... Süleyman...

- Efendim Dayı!

- Gel bakayım buraya.

Tezgâhın arkasından camlı bölmeye geçiyorum. Karanfil kokusunun tütünle karıştığı odaya.

- Nasıl, alıştın mı?

- Eeeee, şey...

- İstersen seni bizim muhasebecinin yanına vereyim. Tezgâhtarlıktan iyidir.

- Olur Dayı...

Mağazanın tahta zemini. Sulanıp süpürülen önü. Tahta alçak iskemleler. Dut ağacı. ″Süleyman oğlum, bi koşu camiye kadar gidiver, şu testiyi şadırvandan doldur getir″. Hafız Yaşar onu mutlaka görürdü. Gözlüklerinin üzerinden bakar gülümserdi. ″Rafet dayın iyidir Süleyman. Serttir biraz, çalıştırır adamı, ezer. Ama sık dişini, geçim zor.″

Sıkıyorum Hafız amca sıkıyorum. O gün bugün.

İşte uçan sandalyeler dönmeye başlıyor, işte hızlanıyor ve yüreğimi havalandırıyor, işte açılıyor, açılıyor. Sonuna kadar, en sonuna kadar. Hani beş yaşındaki bebeye sorarsın, anneni ne kadar seviyorsun diye, diye bebe kollarını açar, açar, buuu kadar diye.

Bu kadar. Yavaşlayacak, duracak. Binenler inecekler. Bu defa başkaları binecek.

Sanki çırak olmuşum, sanki şadırvan, sanki ev almışım, sanki felsefe.

Bir kere de ben vursam. Devirsem şu tavşanı.

Diye diye çıkıp gideceğiz, şu Lunaparktan.

Bu böyledir. Çünkü geldik. Yani Atatürk Parkı'ndaki sıralara oturduk. Yani semaverler kaynadı. Yani muhasebe öğrendim ve banka memuru oldum.

BAHTIMIN YILDIZI

Beyaz...

Bir karaltı geçti.

Karamukların, kavaklara sarılmış yaban sarmaşıklarının, uzakta parlayan kuşburnu çiçeklerinin ardından. Rüzgâra kapılan yapraklar titremeye başladı. İkindi gölgeleri uzadı. Mürdüm eriğinin dalları arasından, dumanlı-mor meyveleri arasından bir top güneş ışığı elimdeki patiskaya düştü.

Kavakların arkasındaki yoldan bağ evine doğru ilerleyen beyazlığa daldım.

İğnemi-ipliğimi bir yana bırakmışım. Dizlerimi birleştirip yavaşça karnıma doğru çekmişim. Ellerimi dizlerimin üzerine kenetlemişim. Başımı balkon direklerinden birine yaslamışım.

Kavakların ilerisinde bal armutları, daha ilerde kayısılar.

Beyazlık gittikçe küçülüyor, kayboluyor.

Kaybolan noktaya ne kadar bakıyorum.

Etraf iyice serinliyor.

Anam bahçedeki ocağı yakıyor.

Birazdan babam gelir.

Fatmana, Fatmana...

Ne var kıız...

Hanımannem Zinnureyi istetti.

İyi... Çık bak bakalım, balkonda olacaktı..

O yıl kayısılar nasıl da salkım saçaktı. Herbir yandan desteklemeseydik dalları kırılacaktı.

Zinnure abla...

Demeye kalmadan Gülper'ı kucaklıyorum. Hanımannen beni mi istetti? Ha... Yine tahtaları mı ovduracak?...

Oh, Gülper, dur biraz. Dikil şurada... Şimdi geliyorum. Şimdi... Şimdi...

Neyimi giysem?

Hıh, neyim var ki?

Bari şu şalvarı çıkarayım. Hadi çıkardık, hangi eteği giyeceğim?

Hangiii, eteğiii... Boşver eteğiii...

Başıma bir başörtü.

Aha, geldim.

Gülper'ı tuttuğum gibi bileğinden.

Dur, aman abla yavaş, düşeceğim. Abla nolur, koşma abla...

Koşuyorum.

Hep koştum.

Su arklarından atlayarak, yaban üzümlerine bulaşarak, elimi, ayağımı, ısırganlara dalatarak, yüreğimi gümbürdetip koştum.

Rauf Beylerin konağına; konağın odalarına, sofalarına...

Boy aynalarına, iri mermerler döşeli taşlıklarına, merdiven başlarına.

Bi giriştim tahtalara. Terli perçemlerimi elimin tersiyle geri geri geri atarak. Kuyulardan serin sular çekerek. Gıcır gıcır, bir o yana, bir bu yana.

"Oh, eline koluna sağlık, kınalı kızım, benim." diye gidip gelip okşasın, sevsin diye Hanımanne.

Kimse karışmasın, üzerime gelmesin kimse. Dur kız, biraz yavaş, şimdi düşeceksin kaygan mermerlerin üzerine, falan diye konuşmasın. Beni eğlemesin yürüdüğüm yolda. Çünkü biliyorum. Biliyorum birazdan gelecek.

Bir çift kula atın çektiği fayton kanatlı bahçe kapısına dayanacak. Babası ile birlikte iki yanı yediveren güllerle kaplı avludan geçecekler.

Ben kimbilir hangi pencerede olacağım. Hangi perdenin ardında. Oradan bir kere daha bakacağım selvi endamına, beyaz üniformasına, elinde tuttuğu şapkasına. Sonra onlar, baba-oğul analarına takılacaklar. Yahu yine her yan lavanta-sabun kokmaya başlamış.

Yahu bu tahtalar silinmekten zara döndü be!...

Belki gülecek.

Babasının, Rauf Bey'in kalın kahkahasının ardından neşeyle etrafına bakacak ve orta masaya koyduğum çiçek sepetini görecek.

Aman Allahım.....Anne.....

Anne kim koydu bu güzel sepeti buraya? Ha, de bakayım bana. Yoksa söylemek istemiyor musun? Hadi saklama, nolur söyle. Biri var değil mi? Senin de aklında olan biri... Yoksa bu temizlik, bu koşturma... Diyecek mi?

Hanımanne oğlunun saçlarını okşayıp, okşayıp.

A benim aslan oğlum, a benim aptal oğlum... Elbet var, olmaz olur mu?

Kim öyleyse? Hadi de bakalım.

Hanım hanııııım... Diye çıkışacak Rauf Bey. Üzme çocuğu be!...

Kim bu hamarat? Güzel mi bari?

Söyler tabi.

Çeker bir kenara. Önce, sen hele bir mektebini bitir bakalım. Şimdi kafanı işgal etmeyelim. Düşündüğü şeye bak... Der.

Ortaya çıkmadım hiç.

Kendimi göstermedim. Halbuki. Evet halbuki, denk düşürsem, kapıdan çıkarken, bahçeye inerken, elindeki yeşil dalı sallayarak, su boylarında yürürken, tam bizim evin köşesini dönerken. Hop, diye karşısına çıkamaz mıydım?

Ah... ödümü patlattın kız. Demez miydi?

Zinnureee... Vay, vaaaay... Amma da büyümüşsün. Ne de güzel olmuşsun demez miydi? Anamı, babamı, da-

lından düştüğüm dut ağacını sormaz mıydı? Sonra o kış gecelerini. Başımı dizine koyup da okuduğu kitapları dinlediğim, babamla Rauf Bey'in tesbihlerini çeke çeke sohbet ettikleri, mangala gömülü patateslerin kebap olduğu, karın kapı önlerine diz boyu yığıldığı, rüzgârın pencerelerde ninni söylediği kışlan. Uzun kışları. Kısacık yan yıl tatillerini.

Saklambaçları, dizlerde, dirseklerde açılan yaralan.

Ama işte...

Ben ortaya çıkmadım.

O da deniz mektebine gitti.

Sonra her yaz, daha kirazların kızarmaya durmasıyla yollara bakar oldum. Balkonda dantelalar işledim. Mor akasya salkımlarını geçirip durdum gergefime. Ağustos böcekleri cırladı. Anam naftalin kokulu sandıktan yine cibinlikleri çıkardı. Dutlar dibine dökülmeye başladı. Bağ altında pekmez kaynattık. Dulayşe bacı herzamanki gibi yardıma geldi. Süleyman geldi. Dut silkeledi.

Aferin Süleyman, dedi anam.

Süleymanın yüzü kızardı.

Süleyman tuğla ocaklarında çalışıyordu. Yüzü gözü güneşten kavrulmuştu. Zayıftı. Kafası üç numara kazınmıştı. Sipsivri bir oğlandı. Ara sıra gelir babama bağ sularken yardım ederdi. Sonra güz gelir tandır evinde odun kırardı anama.

Dulayşe bacı Süleyman'ı Hafız Yaşar'ın yanına verecekti. Yorgancı Hafız Yaşar Süleyman'ı okutacaktı. Hafızlığı da yanda kalmıştı Süleymanın.

Bu Süleyman da nereden çıktı?

Bir yerden çıkmışlığı yok.

Ben beni bildim bileli komşumuzun oğlu. Dulayşe bacı evimizden biri gibi. Hala mı desem, teyze mi?

Saçlarımı tarıyorum.

Omuzlarımdan aşağı bırakıyorum.

Anam evde değil nasılsa. Yabanlık elbisemi giydim. Taş aynanın önünde bir o yana, bir bu yana gidip geldim. Salındım nazlı nazlı. Güzelliğime baktım. Başaçık halime. Ayakparmaklarım üzerinde yükseldim, boyum daha da uzadı. Kemerimi sıktım, belim daha da inceldi. Kendi etrafımda bir iki döndüm. Saçlarımı ve eteklerimi savurdum. Radyoyu açtım. Balkona çıktım. Bağ ardına doğru baktım. Uzanıp yola doğru baktım. Rauf Bey'in çift atlı faytonu geldi gelecek. Gelip evimizin önünden geçecek. Gülper dedi. İstanbul'dan misafirleri gelmiş. Kızlı erkekli imiş. Hani Lunapark açıldı ya. Atatürk parkının içinde. Geceleri ışıl ışıl görülüyor, ta bizim buradan bile.

Hepbirlikte gideceklermiş.

Şu merdivenleri insem.

Elime şu ibriği alsam.

Kapının önüne çıksam.

Oraları bigüzel sulayıp süpürsem.

Ben orada uğraşırken. Fayton köşeyi dönse. Sulayıp

süpürdüğüm yoldan geçse.

Yeniden içeri girdim. Yeniden kendime baktım.

Başımı bir açtım, bir kapadım.

Derken Süleyman geldi.

Bi çuval un getirdi. Çuvalı tandırdamının önüne bıraktı. Koca çuval.

Sen onu nasıl sırtına aldın? Onca yolu nasıl geldin? Süleyman iyice irileşti. İrileşip lise üçe geçti. Yüzü gözü un içinde kalmış. Bir kara gözleri ışılıyor. Ayran ezdim. Götürüp Süleyman'a verdim. Sağol dedim Süleyman, ellerin dert görmesin. Anan gibi konuştun kız dedi bana. İkimiz de güldük.

Gülünce Süleyman'ın beyaz dişleri görünüyor. Karga cücüğü gibi kara oğlan güzelleşiyor. Oraya, tandırdamının önündeki sekiye iliştik. Süleyman ayranı ağır ağır içti.

Unu şehirden dayım göndermiş. Minibüse atıp gelmiş o da. Sonra sırtlamış, duraktan buraya taşımış. İmtihanların hepsinden geçmiş ama felsefeden yine kalmış. Süleyman bunu söylerken neredeyse ağlayacak. Allah Allah... Nedir bu felsefe?

Ben beşten çıktım. Mektebe gitmedim sonra. Anlamam. Anam dedi ki ne olacak okuyup da? Süleyman balkonun önündeki zerdaliyi silkeledi. Bir iki tane düşürüp yedi. Bana da verdi. Aman... Zerdali de neymiş. Kapımızın önünde. Canım çekse alır yerim. Çiçeklen güzel sade. Balkonu iyice kapadı. Hiçbir yan görülmez oldu. Babama desem de şu zerdaliyi kesse.

Biz orada Süleyman'la konuşurken.

Kapının önüne kadar çıkmışken.

Rauf Bey'in faytonu geldi geçti.

Başı açık kızlar, oğlanlar, şamata edip geçti. Süleyman bunlar da kim, dedi.

Oooff, Süleyman git artık.

Böyledir.

Sanırız Süleyman gidince işler düzelecek.

Rauf Bey'in çift atlı faytonu geri dönecek. Gülper yine telaşla gelip "Zinnure abla, Zinnure abla, hadi seni bekliyorlar" diyecek.

Bu çırpınış niye?

Japone kollu bir beyaz bluz giysem, onlara katılsam, gülsem, kahkahalar atsam. Lunapark'ın uçan sandalyelerinde savrulsam. Arabalar, uçaklar, tirenler alıp götürse bizi. Bizi derken bile yüzüm kızarıyor.

Yine de elbiseler, odalar, ışıklı avizeler, mücevher kutulan, beyaz üniformalar düşünüyorum. Bir çift rugan iskarpin bahçedeki ocağın isli duvarından çıkıp geliyor. Dantelalar, tüllerle süslü beyaz organze bir gelinlik içinde, başımda çiçeklerden bir taç ile döne döne merdivenleri çıkıyor, etrafa tatlı tatlı bakıyorum.

Sofanın tahtaları, merdiven başları gıcır gıcır silinmiş, sakız gibi olmuş. Kim silmiş acaba buraları?

Biri mutfak tarafında kuşburnu marmeladı ezmiş olacak, oh, mis gibi koktu. Şimdi biraz taze yufka ekmeği ile çökelek olsa. Bir baş da yeşil soğan. Anam kısır yap-

tı galiba. Dulayşebacı günlerdir gidip geliyor. Bu karının bir derdi var. Yok, mutlaka var. Ikınıp duruyor kaç zamandır. Dese de kurtulsa. Şu günlerdir ipil ipil yağan yağmur dinse.

Gün başını almış giderken. Mahalleye dağılan sürü, çıngırak sesleri ile kendi başına evinin, ahırının yolunu bulsa. Kambur hafız minareye çıksa. Ben de anamla Duleyşebacı'nın fısıl fısıl bu akşamın alacasında neler konuştuklarını duyabilmek için mutfak kapısına kulağımı dayasam. Beni Süleyman'a istemeye niyetli olduğunu anlasam.

Mutfak penceresine koşarım hemen.

Oradan, yağmur sulan ile ıslanmış camdan dışarı baksam.

Ocağı görsem, üzerindeki güveci, içindeki yaprak sarmasını.

Sonra yeniden mutfağa dönerim.

Bakır sahanların dizili olduğu raflara. Rafların, örtülerine, örtülerin üzerindeki kaneviçelere.

Asma yaprağı ile, dal dal iplikleri. Koyu yeşil.

Demse.

Aradabir fesrengi tanecikler.

İki küçük kuş.

Kuşlardan başımı kaldırınca. İçimdeki nefesi boşaltacağım.

Şu salatayı yapayım artık. Neredeyse babam gelir.

SÜLEYMAN'IN SEÇİMİ

Gençirisi oğlanların toplandığı tahta perdeye dönmüş, durmuşum. Bir bağırış, bir şamata. Gücünü denemek isteyen kum torbası gibi asılmış meşin yuvarlağa bütün kuvveti ile vuruyor. Başlar hep beraber ekrana uzanıyor. İbre dönüyor, dönüyor...

Eh...

55.

Vuran oğlan dört buçuktan beş almış gibi gülüyor, öbürleri saçını başını karıştırıyorlar, ensesine şaplak atıyorlar, ter içinde bırakıyorlar onu. Her nasılsa ele geçirdiği sırasını savıyor böylece; itiş-kakış gerilere düşüyor. Her yanı titriyor, belli ki.

Bir imtihandan geçti.

Gücüne güvenen bir diğeri aniden ceketini sıyırıyor. Tut lan şu çantayı" diyerek elindekini arkadaşına emanet ediyor. Meşin yuvarlağın karşısında kısıyor gözlerini. Geriniyor. Sağ koluna topluyor olanca varlığını.

Ne yapacak?

Göreceğiz. Gücünü göstermenin ne menem bir şey olduğunu. Belki de ibre 80 lere falan vuracak. Delikanlıyı "heeey..." diye bağırtacak. Aynaların karşısına geçirtecek.

Aletli cimlastik yaptıracak ona belki. Kollarından, kaslarından, pazularından güven taşıyıp duracak gönlüne.

Ben galiba ne genç oldum, ne de iri.

Orada durup kalmışım.

Zinnure çekiştirip durmasa, kimbilir daha ne kadar kalacağım.

- Çekiliyoooor...

55'e zar zor ulaşan sıska çocuğun bakışlarına dalacağım. Kısa bir süre yenilmişliğin, başarısızlığın ızdırabı ile donuklaşacak yüzü, bulutlanacak. Sonra henüz çocukluğu, yani henüz önündeki uzun yıllar, yani fırsatlarla imkânlarla dolu gelecek; bilmediği, tanımadığı yerlerinden fışkıran arzu, o saf iyimserlik güldürecek yüzünü.

Arkadaşlarına bulaşacak.

Birinin kitaplarını düşürecek kolundan, öbürünün ar-

kasına atlayacak. Alt alta, üst üste derken guruptaki sevgi yumağı yeniden karışacak. Güç dediğin nedir ki?

- Selâmlar Süleyman ...

- Aleyküm selâm hocam.

- Bak yine aleyküm selâm dedin.

- Hoş görün efendim, alışkanlık.

- Kişi, iyi-güzel ve doğru alışkanlıklar kazanmalı. Ben bunu size ″alışkanlıklarımız″ bahsin de anlatmıştım.

- Anlatmıştınız hocam.

- Aferin... Bak hatırladın.

- Evet efendim, hatırladım.

- Nasılsın eşin nasıl, çocuğun nasıl?

- İyiler hamdolsun, ellerinizden öperler.

- Oh, oh... İyi olun, iyilik içinde olun.

- Teşekkür ederiz hocam.

- Nereye böyle?

- İşte... Gezelim biraz diye çıktık.

- Pek güzel. Hadi... Kalın sağlıcakla.

- Güle güle hocam.

- Kim bu?

- Şinasi Bey?

- Şinasi Bey de kim?

- Lisedeki felsefe hocamız.

- Haaaaa, o adam bu mu?

- Evet...

- Sarhoş galiba?

- Devamlı içer.

- Yazık.

Şinasi Bey yağlı fötrü ve iri mercekli gözlükleri ile zihnimi kaplayabilirdi. Şu Lunapark'ın ortasında felsefe ile münasebetimi yeniden kurcalayabilirdi. Dedim ya, neyse ki Zinnure beni çekip götürüyor. Şu deminki sese doğru kıyın kıyın ilerlediğimizi farketmiyor değilim.

- Çekiliyoooooor.

Bizi çeken bu sesin bir gücü olmalı. Bizi derken kendimden çok Zinnureyi öne aldığımı biliyorum. Kızımız lunaparkın kimbilir neresine sıkışmış olan dondurmacıyı araştırıyor çünkü. Onun çekilişten, çekimden, güçten ve felsefeden bihaber oluşu sürüyor şimdilik.

Bak yine felsefe geçti.

Anlaşılmayacak bir şey değil.

Biraz önce Şinasi Bey geçti.

Sorbon'da okumuş derlerdi. Uzun zaman bunun Şinasi Bey'e ne gibi bir güç kazandırdığını düşünmüşümdür.

Buralarda ne işi var? Beni felsefeden iki yıl üst üste bırakmakla ne kazandı?

Felsefe ona ne kazandırdı.

Sarhoş öğretmen.

Ha şu... Eve barka uğramaz, karısından çoluk çocuğundan ırak...

İhtiyar bunak, kırkından sonra saz çalmaya kalktı. Üzülüyorum doğrusu. Kendime de, Şinasi Bey'e de, ayrı olduğu karısı ve çoluk çocuğuna da.

O kadar çalıştım. Tuğla harmanlarında, kavak gölgelerinde. Başıma üşüşen sinekleri kova kova. Bir takım isimleri, dilime dolaşan sözleri, gavurca kelimeleri ezberledim hep.

- İşte baba... İşte...

- Dur kızım, tamam çekiştirme...

- Baba nolur alalım, azıcık...

- Ağlatma şunu Süleyman...

- Ama bademcikleri...

- Azıcık baba, kakaolusundan, azıcık.

Felsefeden geçip diplomaya kavuştum. Diplomayı alınca bankaya girdim. Bankaya girince maaşa geçtim. Maaşa

geçince, Zinnure'nin anası sevindi durdu. Bana bir çift yün çorap ördü.

Güç dediğin nedir ki?

İşte ben.

Süleyman Koç. Memur oldum, herkesi sevindirdim.

O gün kravat takmıştım. Kimden almıştım bu kravatı. Bilmem, anam bulmuş biryerlerde. Bizim evde yoktur böyle şeyler. Şimdi sırası mı? Hay Allah... Kimindi peki? Lacivert üstüne kırmızı çizgili buruş buruş bir eski kravat. Kimindi o?

- Zinnure...

- Efendim...

- Benim bir kravatım vardı hatırlıyor musun?

- Hangi kravat?

- İşe girdiğimde takmıştım.

- Amaaan, ne bileyim ben. O kadar zaman geçti.

- Lacivert üstüne kırmızı çizgili. İlk taktığım kravat.

- Bilmiyorum, hatırlamıyorum.

"Çekiliyor" diye ortalığı velveleye veren sesin yanına yaklaşmıştık. Işıklar, ışıltılar. Madeni parıltılar. Mutfak eşya-

sı, perdelikler, bisikletler, bir baştan bir başa... Herşey var. Ama herşey...

Hafız Yaşar kravatı görünce gülümsemişti.

Anladım, bir süre oynadım, başımı önüme eğip kızardım, sonra çekip çıkardım mereti.

Bu kravatla bağlanmıştım bir yere. Nereye bağlandığımı ne bilecektim? Ne bilecektim, nasıl bir seçim yaptığımı. Kravatı çıkarınca yorgancı dükkânının serinliği, köşedeki çiçeklerin rayihası sarmıştı her yanımı. Bu kambur adamda ne buluyordum? Niye ikide bir bu yorgancı dükkânına sığınıyordum?

- Demek bankacı oldun, dedi Hafız amca.

- Öyle, dedim.

- Hafızlığı ne edeceğiz peki, yarım kalan hafızlığı.

- Devam ederim, dedim sessizce, işten çıkıp buraya gelirim.

Gözlüklerinin üzerinden baktı şöyle.

- Yaaa, diye uzattı. Gelirsin demek.

O dükkânda, o kuş sesleri, yeşil yapraklar arasında kalmayı nasıl istemiştim. Yün kokusu, yorgan yumuşaklığı, pamuk tozu.

İğne ve iplik.

Bir eğik baş, bir çift sulu göz.

Altı üstü bir yorgancı çırağı.

Ehl-i tarik adamdı Hafız Yaşar. Beni severdi. Lâkin Zinnure yüzünü Rauf Bey'lerin kanatlı kapısından yana çevirmişti. Çift atlı faytonun gelip geçmesi beklerdi hep. Oralarda uğraşıp dururken, kâh kavakları budayıp, kâh maydanoz maşaralarını sularken hissederdim bunu. Karakuru bir oğlandım, dul karının oğlu, işsiz-güçsüz.

O allı-pullu ışıkların altında şimdi Zinure nasıl? Nereye bakıyor, ne düşünüyor?

Bir düdüklü tencere, bir yatak odası takımı, bir otomatik elektrik ütüsü, bir fırın, bir avize.

- Biletler kaç lira acaba?

Bana bakmadan, kimseye bakmadan, ortaya söylüyor bunları.

- Biletler kaç lira acaba?

Kaç zamandır, ne söylesem, elini şöyle bir sallayıp amaaan sende" deyiveriyor. Boş bakışlarında, yüzü-

nün kıvrımlarında okunuyor her şey.

Öyle ki birlikte, herkesle birlikte yürüdüğümüz yolun nihayeti görünüyor nerdeyse. Umudu üzdü Zinnure. Benden de, kendinden de...

Sonu sonu gelip bu sesin önünde durdu.

Ona ne dörtbuçuktan aldığım beş, ne banka memuriyetim, ne artık hatırlamadığı kırışık kravatım ufacık bir güvenlik alanı açamadı.

Dolaşıp duracağız lunaparkın içinde.

Tâ key...

RED CEPHESİ

Buldozerlerin dişleri toprağa saplandığı zaman...

Motor gürültülerinin yavru kuşları yuvalarından ürküttüğü zaman...

Ağaçların devrildiği, kayaların demir matkaplarla delindiği, suların önünün kesildiği zaman...

Bulutların kirlendiği zaman...

O durgun göl kenarında, kamışlıkta, akşam, balıkların ve su kuşlarının, rüzgârın ve titreyen çimenlerin, kertenkelenin, sincabın ve tarla kuşunun birlikte söylediği İlâhi ansızın kesildiği zaman...

Görüldü ki;

Ovayı bir baştan bir başa bıçak gibi kesen, geniş, kara, parlak, sıvaşık bir yol açılıvermiş...

Yanıbaşında durup bakıldığında, üzerinden geçildiğinde değil; Kırklar Tepesi'ne çıkıp yukarıdan seyredildiğinde görüldü ki; ne kırmızı kiremitli evler, ne Acıçay'ın üzerine kurulan dört delikli taş köprü, ne Ulu Cami'nin minareleri, ne de Kervansaray ovaya böylesine müdahale etmemiş.

Yol besbelli ki ovayı hiçesaymış.

Aslında ovadan önce kâğıt üstünde yer almış bu yol. Ovaya önce kâğıt üstünde müdahale edilmiş.

Sonra direkleri çakılmış elektrik tellerinin.

Teller ve yol cebren ovanın ortasından geçip gitmiş.

***

Şehrin üzerinden destur demeyip gerine gerine geçip giden bu teller; ve mezarlıkları, maydanoz maşaralarını, üzerinde el izi kalmış kapı tokmaklarını, alçacık bahçe duvarlarını, mürdüm eriklerini, Ahi Baba Tekke-si'ni yarıp geçen bu yol;

Yorgancı Hafız Yaşar'ın yekpare hayatını da böldü.

- İşte böyle Süleyman, artık bahçeye gidemez oldum.

- İyi ama neden? Sana ne zararı var?

- Kâr ve zarar.

Böyledir.

İşin ucu sonunda gelip alış-verişe dayanır. Dayansın, lâkin nedir kâr? Nedir gerçekte zarar?

Bahçeyi çepeçevre dolanan su arkları üzerinde bitivermiş kızılcıkların bütün bu olup-bitenlerden haberi yok. Kesilip gidecekler. Kızılcık reçeli de, onun sadece onda olan kokusu ve rengi de, birlikte yok olacak. Baharın diri yeşiline

ilk sarı benekleri vuran çiçekleri yok olacak. Meyvelerin nokta nokta kızıllıkları, narin dalları görülmeyecek.

Seni dinler isem Süleyman, sana öğrettikleri gibi bana da durmadan söyleyenlerin sözlerini dinler isem; elmaları, armutları, zerdalileri, asmaları, hatta gülleri, hepsini, tez elden kesmeliyim.

- Kavak dik buraya Hafız Efendi, kavak. Senesine varmaz servete boğar seni.

- Sulak yer, yahu durulur mu hiç?

- İşte fırsat, yanıbaşından yol geçiverdi. Kes şu ağaçları, temizle güzelce. Tam yeri. Bi benzin istasyonu. Senin gücün yetmezse Kadiroğlu dünden razı. Ortak ol gitsin. Dört tane ağacın başını bekleyeceğine.

Böyle deniliyor.

Onlar evlerini, ocaklarını, bahçelerini, ağaçlarını; bu yoldan, bu elektirik tellerinden, bu motor seslerinden kendilerine ulaşan hesap-kitap üzerine bina ettiler, ama yağma yok.

- Beni geç Süleyman, beni bir yana bırak.

- Yo... Anlamak istiyorum. Doğrusu, doğrusu ne?

- Bak. Sanıyorum toprak, bundan böyle toprak olmaktan çıkacak. Ağaca ağaç gibi bakmayan, toprağa toprak diye-

rek basmayan, adamada da adam gibi muameleyi bırakacak.

- Peki sen ne yapacaksın?

Gözlerime gölgeler düşüyor. Ne yapacağımı adım gibi biliyorum. Çünkü yeni bir şey değil bu. Eskiden nasılsam, şimdi öyleyim, daha sonra öyle kalacağım.

- Ya zaman... Ya bütün bu olup-bitenler ...

- Zaman... Her zaman aynı. Güneş aynı, ay aynı, ağaçlar ve insanlar aynı, sevgi ve nefret, korku ve ümit hep aynı.

Dualar aynı.

Kıble tek.

Lambalar yandı.

Şehrin sokakları, çarşıları, meydanları, evleri aydınlandı.

İnsanlar artık geç yatıp geç kalkmaya başladılar. Ara sıra gelip giden Süleyman Yorgancı Hafız Yaşar'ın dükkânına elektirik tesisatı kurulmadığını gördü.

- Ama olur mu Hafız amca?

Süleyman gibi konu-komşu, hısım-akraba, bilen-bilmeyen hep aynı soruyu tekrar edip durunca, onlara şöyle diyorum:

- Gece gecedir, gündüz de gündüz.

Tuhaf tuhaf bakıyor, alaylı alaylı konuşuyorlar:

- Yok canım, öyle mi?

Ben:

- Evet öyle, diyorum. Gece ibadet ve uyku, gündüz çalışma.

Beni aralarından atan, bana biçtikleri kıymeti olanca açıklığı ile gösteren, istihzayı iyice keskinleştiren, beni meczub eden kahkahalarını koyuveriyorlar:

- Daha, daha...

Onlara içimden geldiği gibi, aynen öylece, hiç zora koşmadan kendimi:

- Rızkı veren Allah, diyorum.

Yorganlarıma eğiliyorum.

Pamuğun yumuşaklığına, tozuna, kokusuna. Pamukla aramıza günışığından başka hiçbir şey girmiyor. Bana ara sıra hal tercümesini anlatıyor. Yaz günlerini, sarısıcakları. Irmaktan ayrılan suyun diplerine yaydığı serinliği, gençliğinde yağmur altında ıslanmayı nasıl sevdiğini. Sonra coşuyor:

Beni bir ovada buldular Kolum kanadım kırdılar. diye. Yunus İlâhisi okumaya başlıyor.

Hey... Hey... diyorum. Yavaş ol... Bu şiir senin değil. Olsun, diyor Ne zararı var. Ayrılıklardan şikâyet ediyor nasılsa. Bana da uyar, sana da.

Onu incitmekten korka korka okşuyorum.

Sevildiğini anlıyor, gözlerinin içi gülüyor. Daha birkaç gün birlikteyiz. Ona şimdiden müjdeli haberi verebilirim. Bak, diyorum. Bu yorgan Zeynep kızın çeyizine dikiliyor. Tanıdın değil mi Zeynebi? Hani geçende annesi ile geldilerdi. Ha, diyor, yanakları pençe, pençe kızarık taze değil mi? Evet, diyorum, o işte. Güzel, alımlı, temiz, tertipli bir kız. Seni yüklüklerde lavanta kokularına boğar, her bahar güneşe çıkarır, tasalanma. Yok, diyor, ne tasası, ömür kısa, yol uzun. Nasılsa sonunda yine buluşacağız.

Nasıl?

Eh, diyor. Her pamuk yorganın da kendine, göre bir ömrü var. Bir gün, yaşımız elverince, gözümüzde fer, dizimizde derman kalmayınca, bizi de yavaşça kara toprağa koyacaklar.

Anlıyorum.

Sen de dünyaya kazık kakacak değilsin, günün birinde seni de kefenleyip gömecekler.

O zaman buluşuruz.

Sonra yine Süleyman geliyor.

Atatürk Parkı'nın açılışı yapılacakmış, onu haber veriyor.

Parkın içine bir de Lunapark kurulacakmış. Süleyman'la bir cüz daha okuyoruz.

Süleyman bana bakıyor, ben de ona. Hafızlığı kolayladı Süleyman. Bak, diyorum Süleyman; hafızlık geçim yolu değil. Para ile Kur'ân-ı Kerîm okunmaz. Bunu kulağına küpe et. Olur, diyor Süleyman. Kur'ân-ı Kerim i okudukça o senin gören gözün, duyan kulağın olur.

unutma. Unutmam, diyor Süleyman. Dağa taşa bakarsın, şu gördüğün çiçeklere, sokaktan geçen adamlara, her şeye, her şeye. Bu çiçek neler söylüyor, bu adam nereye gidiyor, bu taşı buraya niçin koymuşlar, hep anlarsın. Gece ile gündüz, uyku ile uyanıklık, hayatla ölüm birleşir. Dünyada niçin varsın, anlarsın. Okudukça açılırsın. Açılırsın ne demek?

Ayakbağı olan şeylerden kurtulursun bir, bir. Gittikçe hafiflersin. Hafiflersin ne demek?

Biri sana ağır bir söz söyler, biri sana ağır bir yük yükler, biri seni över de göklere çıkarır, biri sana mani olmak ister, biri seni çekip götürmeye çalışır, biri önüne engeller yığar, bir başkası para yığar, biri der ki aç kalırsın, biri der ki yapamazsın, biri der ki olmaz, imkânsız.

Bütün bunları aşarsın, anlıyor musun?

Anlarsın, anlarsın. Hele biraz daha çalışalım, cehdedelim, kendimizi verelim. ″Kendini vermek″ ne güzel değil mi? Şu Türkçe′nin tadına bak.

- Hafız amca!...

- Buyur.

- Anam dedi ki...

- Ha, ne dedi?

- Tuğla ocaklarında iş varmış, git bir bak dedi. Kış gelmeden birkaç kuruş bulup buluştursak dedi. Hafız amcana söyle dedi.

Süleyman′ın incecik bilekleri. Derisinin altında yeşil yeşil yürüyen damarları. İri, kara, yetim gözleri.

- Peki Süleyman, bakarız.

Yol bu defa şehre saldırdı.

Evleri, dükkânları yıktı. Caddeleri genişletti. Topu topu yüklü bir devenin geçebileceği kadar açılmış sokaklar, kemerler yerle bir oldu.

Faytoncu esnafı dara düştü.

Atarabaları kötüledi.

Motor sesi sesleri yedi.

Zeyneb'in yorganı üzerine asma yaprakları dökmüştüm. Birkaç da salkım üzüm. O üzümlere bakan bir yaprağı güzel var. Yaramaz, arsız, hercai. Bana güveniyor ya, motor sesine falan boşveriyor.

Hele yeni bir yaprak açmayagörsün. Sabahın seherinde fıkır fıkır kaynıyor. Camiden dönüp dükkâna girmemle birlikte şakımaya başlıyor.

Şu kadife kırmızılarıma bak, şu yavruağzı döküntülerime bak, hele hele yeni yaprağın ucunda uçup duran yeşile bak. Tamam, tamam. Anladık işte. Yeni bir yaprak açmışsın, ne olmuş? Diyeceğim ya, diyebilirsen de.

O yeni yaprağın varlığı bütün dükkânı doldurduğu gibi, sığmayıp sokağa taşıyor.

Gidip başına çöküyorum. Besmele ile dokunuyorum ucuna. Rahmet.

O gün, akşama kadar, kadife kırmızıların, uçarı yeşillerin arasında bir o yana, bir bu yana gidip geliyorum. Bir yeni yorgana başlayacağım. Bu yaprağı fesrengi saten örtülerin üzerine geçirmeli.

***

Yolun şehre açtığı kapı gittikçe genişliyor.

Her şey genişliyor, şişiyor. Çokkatlı evler çoğalıyor, sağda solda kamyonlar çoğalıyor. Şehre gelen giden çoğalıyor, alış-veriş arttı diyorlar. Su bile yetmez olmuş. Allah, Al-

lah... Nasıl yetmez, o kadar çeşme, bunca yıldır, sabah akşam akar ha akar. Yok işte, yetmez olmuş, acaip makinalar gelmiş ırmak kıyısına, sazlıklara boru salmış, oradan su çıkarıp şehre gelen suya katacakmış. Katarlar, katarlar...

Suya, havaya, kurda, kuşa her işe karışır bunlar. Kim bunlar? Kim olacak o yolun adamları. O yolun adamlarının adamı olan adamlar. Onlara kanıp katılan başka adamlar. Bu adamların başka yerlerdeki başka adamları. Onların ortakları...

Oh, oh... Duyan da bir ordu geliyor diyecek.

Kim konuştu? Dönüp bakıyorum.

Karanfillerden biri.

Kokusunu bilemiş, kızgınlıktan morarmış gözlerini belertip duruyor. Besbelli burnundan soluyor. Sesimi çıkarmayınca üsteliyor:

- Sen daha dur. Başına neler gelecek. Otur bekle, parmağını kıpırdatma.

- Ben aciz bir adamım, beli bükülmüş bir adam.

- Eeee...

- Ne yapabilirim ki?...

- Mızmızlanma, hadi kalk, ezan vakti yaklaştı, minareye çık da şöyle bir ezan oku.

- Okuyorum ya! Her zaman okuyorum.

- Bizden başka sesini duyan yok, kimbilir nasıl okuyorsun?

- Ciğerini parçala, gözlerinden kan akıt, sesini değil kendini havaya savur.

Bu karanfil delirmiş. Beni ne sanıyor? Çiçekleri bile zor zaptediyorum. Bıraksam hemen fırlayıp köşedeki bankaya saldıracaklar, önlerine çıkan arabaların camlarını tuzlabuz edecekler.

Rafet Efendi gelmişti geçende. Süleymanın dayısı, manifaturacı.

Oturup iki laf edemedik. Adamın arkasından ha bire soluyup durdular.

Her şey çoğalırken cemaat azaldı ya. Bu Rafet Efendi de dükkânı genişleteyim derken cemaatı terke yöneldi ya, bütün dertleri o.

Utanıp, sıkıldım.

Adamcağız bayağı tedirgin oldu.

Karanfilin kokusundan korkulur. Hele iyice kızmış, kızarmışından.

Minareye çıkıldığı zaman...

Görüldü ki; çokkatlı binaların, bankaların ve mağazaların, tıkış tıkış arabaların arasında Hafız Yaşar'ın yorgancı dükkânı büzülüp kalıvermiş.

Ama öyle bir yerde kalmış ki...

O mahut ve meşhur yolu tıkayıvermiş.

Eski usül döşenmiş yosunlu kiremitlerine, ahşap gövdesine aldırmadan, planlara, plancılara, istimlâke, fırlayan emlâk fiyatlarına aldırmadan; orada, görenlerin "Yahu şuncacık dükkânı temizleyip de koca yolu geçiremediniz mi buradan?" dedirtecek şekilde varlığını korumuş. Orada, yola karşı, çiçeklerini açmış durmuş.

Şehirde o günlerde anlatılan ve artık hep anlatılacak olanlar:

Güya yıkıma gelen dozercilerden birine felç inmiş. Makinaların dişleri toprağa değer değmez eğrilivermiş. Yol inşaatını yürüten mühendis garip rüyalar görmeye başlamış da "Beni bu işten alın" diye yalvarıp duruyormuş. İlgililer hop oturup hop kalkmış. Belediye Reisi köpürmüş. Bakanlıktan birkaç kişi gelmiş dükkânı görmeye.

MANİFATURA

İşimiz gittikçe ağırlaşıyor... Oğlanı mektepten alsam diye düşünüyorum bazı.. Alsan bi türlü, almasan bi türlü... Okumuşluğun bir kıymet-i harbiyesi kalmadı. Eskiden böyle değildi.. Neyse, hele okusun biraz... Hele şu dükkânın haline bak...

Mal koyacak yer kalmadı... Bunca işin altından nasıl kalkarım ben... Rabbime şükür, iş olsun sade... Oooo, elde adam çok... Öyle deme ama, "elden gelen övün olmaz, o da vaktinde bulunmaz?".. Doğru... Yine de okusun... Okumuş adam hali başka... Hah, başkaymış... Nesi var. Yahu nesi var olur mu? Yol yordam bilir, dünyadan haberli olur, iyiyi kötüden ayırır, doğruyu yanlıştan... Yok canım, o kadar da değil...

Manifaturayı bu yana alsak diyorum... Şu raflara... Züccaciyeyi vitrine yakın bir tarafa naklederiz, sonracığıma... Tuhafiye için birkaç camlı dolap yaptırmalı... Marangoz Hakkı'yı aramalı... Teres, vaktinde söyle-dimdi, kulakarkası etti... Yok canım bu Hakkı dan geçmeli... Geçmeli ya başka gidecek kimse yok, hepsi dubaracı... Bunun eli ağır amma, ne de olsa akraba... Akrabanın akrabaya kimse bilmez nettiğin...

Hatmeye de gidemedik... Mübarek cuma akşamı... Nasıl da içim geçivermiş... Efendi farkına varmıştır. Tüh... Sorar valla... Ne demeli... Çok yorulduk o gün... Onca mal, arabadan indir, paketini, sandığını aç, çeşidine göre ayır, fiya-

tını faturasını tut... Ohooo, raflara girinceye kadar... Kimin omuzundan geçiyor bunca yük... Yok canım olmayacak besbelli... İş iyice ağırlaştı..

- Nerede kaldın Süleyman?

- Yengem haber etmişti, uğradım, sepeti gönderdi, yesinler diye...

- Ne sepeti?..

- İşte, kaysı koymuş, bir iki armut...

- Yahu bu kadın deli edecek beni, sırası mı armudun?

- Bilmem, aha burada...

- Koy şuraya, ne iş tutacan sen bugün...

- Yeni malların hesabı çıkacak... Defteri tamam edeceğiz...

- Kalsın şimdilik... Gel benimle...

Bu oğlanı da yola sokamadık... Yol da yol... Güya muhasebe öğrenecek... Bacımın densizliği... Okuyacakmış daha... Hah... Yahu ben ben iken oğlanı mektepten alayım diye düşünüp dururken, sen karı aklından neler geçiriyorsun bakalım... Ama böyledir bu karı milleti... Okusun, bir diploma alsın ki, ele güne karşı şişinip gezecek... Bu sepet de elimde kaldı be... Şuraya koyayım hele... Olmaz ama... Görür mörürler, sonra bir de bakarsın dibine darı ekmişler... Bizim bu dükkânın hali hal değil efendi... Üç buçuk

çalışanı var onları bile yola sokamadık daha... Oğlanı mektepten almalı... Mutlaka alıp işe koşmalı... Yoksa olmayacak, iş ağırlaştı, eskisi gibi değil... Şu tezgâhın altına sokayım, iyi burası kimseler görmez... Hele şu armutlara... Mübarek... Tam da kıvamında, yahu şunlardan bir tane kesip yesem ne olmak lazım gelir şimdi... Ha ...Çakıyı nereye koyduk çakıyı... Bırak şimdi çakıyı, canım sırası mı, ısır, bas dişi, foşur foşur su akar şimdi bundan... Dellenme koca herif, yahu yaşlandıkça çocuk gibi oluyor insan... Bunca iş dururken şimdi milletin gözü önünde foşur foşur armut yemek de neyin nesi oluyor... Velâ havle velâ kuvvete... Neyse, inip bodruma şu lastik sandıklarını açmalı, vay ki lastik çeşidi türedi bey... Bunların hangi birini takip edeceksin, biri tutsa sırf lastik üzerine dükkân açsa tıkır tıkır işler valla... Yoksa öyle bir iş mi tutmalı?

- Onu bırak sen Süleyman, ağırdır belin ağrır...

- Kaldırırım dayı, meraklanma...

- Bırak dedim oğlum, büyük sözü dinle... Şunun ucundan tut... Hah, ikimiz tutup çıkaralım... İşi yolunca göreceksin yeğenim... Yolunca göreceksin ne demek? Yani ne fazla, ne az... Ne büyük, ne küçük... Orta... Orta yolu tutacaksın... Yoksa başın ağrır... Gençlik işte...

Kendini ejderha sanıyor insan genç yaşında...

- Baba, baba... Orada mısın?..

Akın bu... Niye mektebe gitmemiş, ne oldu acaba?.. Akın... Hele şu isme bak.. Karı aklına uyduk oğlana doğru dürüst bir ad bile koyamadık.. Yuh ervahımıza...

- Ne var oğlum? Niye gitmedin sen?...

- Gittim baba, gittim de...

- Eeee ...

- Öğleden sonra iki ders var zaten, o da hoca gelmedi... Dağıldık...

- İyi... Gel aşağı, yardım et biraz...

- Şey, annem dedi ki, ikindi üzeri parka gideceklermiş...

- Fesübhanallah!.. Ne parkıymış bu?.. Nerden çıktı?

- Atatürk parkına gidecekler...

Bir de park derdi türedi şimdi efendi... Hadi gençler hevesleniyor, neyse, ya bu kart karılara ne demeli... Yahu sabahtan akşama bu karıların ömrü bağda bahçede geçmiyor mu? Eeee, park da neyin nesi oluyor?... Desinlere gidiyor bunlar besbelli... Giyinilip kuşanılacak, zort zort gidilecek, semaver ısmarlanıp çay içilecek, etrafa kurum satılacak... Karı aklı, kuş aklı... Neyse... Derdim başımdan aşkın... Birde bunlara takmayayım şimdi...

- Akın!..

- Buyur baba...

- Oğlum testiyi al. Cennet Çeşmesi'nden bi su getir bize... Ağzımız kurudu, hadi...

Vay ki su içmeye başladım ben de... Dert sahibi mi olduk yoksa... Ne de olsa yaş hükmünü yürütüyor... Yürütsün bakalım... Süleyman dedik ama benim belim ağrıdı, sandığı sepeti çocuklara taşıtmalı bundan böyle... Taşıtmalı ama nerde adamlarımız, ara ki bulasın, su dökmeye çıksam ortalıktan toz oluyorlar... Harun yok işte... Tezgâhın başı boş... Bunların hiçbiri dükkân sahibi olamaz efendi... Dükkân sahibi olacak adamın bir ayağı kırık olacak... Fazla görmeyelim ama, el işi değil mi? Bi candan tezgâhtar bulamadık efendi, şöyle bir candan adam olsun gözümün yağını yesin... Kızlardan birine nikâhı kıyacaksın, şöyle elinin altında, gözünün önünde, namazında niyazında bir oğlan... Şükriye'yi verirdim valla... Ne olacak, yabanın birine verip ziyan edeceğimize... İş ağırlaştı, nüfus çok... Adamsız olmuyor, oğlan da küçük... Gel de becer.. Rafet Efendi yükü tuttu diyorlar... Hıh... Yükü tutmak kolay mı? Kolay olsa herkes tutar... Ne gecemiz belli ne gündüzümüz...

Hatmeye de gidemedik... Efendi bizi görünce boyar valla... İkindi ezanına da birşey kalmadı... Bugün iş yok.

- Selamunaleykûm!...

-Aleykümselam hocaefendi buyur... Hoşgeldin..

- Hoşbulduk... Oh... Amma da sıcak ha...

- Mübarek yağmadı gitti... Oğlum Harun, Harun... Sandalye çek şurdan, otur Hocaefendi, soluklan biraz...

- Yo... Oturmayım... Oturunca kalıyor insan... Zaten ikindiye de bir şey kalmadı... Şurdan iki metre amerikan bezi... Evden istediler...

- Harun, oğlum kes surdan iki metre amerikan bezi...

- Bi kaysı kokusu geliyor buralardan Rafet Efendi... Hayırdır... Toptan alıp bir yana mı koydun yoksa...

- Kaysı mı, ne kaysısı?...

Tazı burnu gibi koku alıyor Feyzullah Hoca... Sepeti çıkarsak mı ortaya?.. Çıkarsak o saat dibine darı ekerler... Vermesek, vermedi derler... Oooof.... of...

- Tabakta kalmış olacak, dünden, biraz... Neredeydi şu... Hah...

Bizim aşağı bahçenin... Buyur hoca...

- Fazla almayayım, bozuyor beni...

- Kaysı mı?

- Ya, iki tane fazla yesem o saat bozar, kaysı bir, kavun iki...

- Doğru kavunu ye, suyu iç, işin tamam...

- Buyur beraber gidelim, ezanın eli kulağında... Abdesin var mı?

- Vardı amma, tazelesek iyi olacak... Sen yürü, ben bir abdes tazeleyeyim...

Damatlarda da iş yok... Yalnızım, yalnız... Oğlan da küçük... Şu Süleyman'ı gözüm tutuyor ama, bacımın şerrinden korkmasam, Şükriye'ye nikâhlardım giderdi... Öbürleri memur takımı nasıl olsa... Çeker giderler... Bunu ocağın başına geçirirdik... Akın da büyür, yetişir o zamana kadar. Yarıbuçuk hafızlığı var nasılsa... Yorgancı Yaşar buna terbiyeyi vermiş... Allah rahmet eylesin temiz adamdı yorgancı... Biraz burnunun dikine gitti ya... Cenab-ı Hakk'ın bileceği iş... Öte tarafta kim ne olacak kimse bilmez... Bugün iş yok... Bu sıcakta müşteri mi gelir... İkindiyi kılayım bari... Harun, Harun... Ulan bu oğlana yol verecem valla... Nereye kayboldu yine... En iyisi bi su içmeli önce. Cennet Çeşmesi'nin suyu... Bu suyun umuduna yaşadık efendi... Ooohhhh... Rahmet canım, Allah'ın rahmeti. Neredeyse o bunak Reis yasak edecekti millete güzelim suyu, yok lağım karışıyor, yok bilmem ne... Ulan lağım karışsa biz şunca zamandır içip büyüdük bu suyu, olsa bize olurdu... Manifatura çeşidi de iyice azaldı... Elim olmuyor ki... İstanbul'a bir sefer yapmalı... Yedi haftalar yaklaştı... Köylü harmanı kolayladı... Bu ara gittik gittik, yoksa... Niyyet etim Allah rızası için ikindi namazının sünnetine.....Allahuekber... Antep hesabına bir çizgi çekmeli... Gitmiyor bunların malı canım... Millet tangolaştı... Kayseri'nin kumaşını da satamadık... İyice rengini attı... Zekâta ayırmalı bunları... Rabbenalekelhamd... Allahuek-

ber... Çerik çürük malı zekâta ayır, sonra da sevabını otur bekle... Tövbe Yarabbi... Namazın ortasında düşündüğümüz şeye bak... Olsun, her yıl bi tamam veriyorum ya... Fukaranın işine yarıyor, tapon da olsa zekât zekâttır... Yağma yok... Yine de Kayseri işi iyi efendi, parça işi iyi... İstanbul'un yahudisine kul olduk gitti bunca yıl... Yahudi mahudi adamların hesabı sağlam... Bizim türediler daha beter valla... Soyup soğana çevirdiler milleti... Yine de yahudiden alışveriş etmemeli... Etmesek iyi ya... Efendi malın gözesi bunlarda, suyun başı... Subhanerabbiyelâlâ... Nerdende takıldı aklıma şu Süleyman... İyi çocuk... Başı önünde... Şükriyeye münasip... Akşam köroğluna açmalı... Aboooo... Fukara dul bacımı tefe koyar çalar... Köroğlu imkânı yok razı gelmez... Onun gönlünden neler geçiyor, neler... Ya doktor, ya mühendis diye tutturacak... Yahu karı devri geçti bunların, maaşlı adama kız verilir mi? Şurda kurulu tezgâhımız işlerken, birimizi bin edecek gül gibi oğlan dururken... Huyunu biliriz, suyunu biliriz, gel dersen gelir, git dersen gider... Namazı fesat ettik iyice... Esselamualeykümverahmetullâh...

- Ne var...

- Cabir Efendi geldi...

- Ne istiyormuş?..

- Bize söylemedi, Rafet Efendi gelsin öyle, dedi..

- İyi, iyi... Namaz kılıyor de... Beklesin...

Borç isteyecek... Başka neye gelir ki... Ne demeli... Yok... Para nerde... Düpedüz yalan söyleyeceğiz... Na-

mazı da fesat ettik... Yahu verelim, verelim de, bizimki de can... Sen avuçla parayı, bir daha uğrama... Kimbi-lir, ne zaman geri getirecek... Bu para senin mi, benim mi... Eee... Benim param ile iş yap, ben kenardan bakayım... Faizi boşuna icad etmemişler... Şimdi bu heriften faiz alsak suçlu biz mi olacağız... Tövbe, tövbe... Paran var mı arkadaş, derdin var... Yesen yedi derler, yemesen sakladı derler... Velhasıl Efendi haklı... En iyisi fukaralık...

- Rafet efendi benim bildiğim ikindi namazı sekiz rekât idi, sen galibe onsekize çıkardın...

- Yok canım... Üzerine afiyet biraz kırgınlık var... Oturduğum yerden kalkamıyorum...

- Geçmiş olsun... Şey, şöyle bir uğradımdı... Akşama bize buyurun diyecektim... İki lokma birşey yer, laflarız biraz...

- Ha... Sağolasın da... Bilmem ki köroğlu ne der... Bir haber iletseydik...

- Yahu yaşın geçtikçe karının korkusu artıyor be Rafet Efendi...

- Hah, hah, ha... O kadar da değil canım... Hani bir danışmalı, olur ya, bir mani çıkar...

- Çıkmaz çıkmaz, hadi eyvallah, bekliyoruz...

Haydaaa... Bu herif adamı yemeğe davet etmezdi ya... Bu işin içinde bir iş olmalı... Yoksa... Ulan bu deyyus Şükriyeye mi göz koydu... Öyle ya oğlu askerden geldi... Vay vaaaay... Karı takımı da bir gidip bir geliyor... Ahbaplığı ilerletmeye bakıyor teres... Aklı sıra tavlayacak bizi... Oh ne âlâ... Rafet Efendi dişiyle, tırnağıyla kazansın. Malına damatlar konuversin... Hem de bunun kopuk oğlu... Zirzop... Geçen demek onun için ağzını yaya yaya hatırımızı sorup geçti... Ayakkapların da topuğuna basmaya başlamış... Çekiver kuyruğunu canım... Çengelde kokmuş etimiz mi var... Müşteri de sökün etti zaten, şükür serin bastı... Çay bardağı, uçkur lastiği, basma, pazen, fitilli kadife, naylon çorap, yatak çarşafı, yazma, örenbayan, bir çift iskarpin, gömlek, bir düzine tarak, oooo, bunlar düğün masrafı görmeğe geldi galiba, ha bereket...

Akşam...

- Kasayı yaptın mı Süleyman?

- Kasa tamam dayı...

- Sağolasın, siz çıkın ben şu rafları düzeltip geleceğim...

- Biz yapardık dayı...

-Yok, yok, gidin siz...

Cabir Efendiye gidilecek mi şimdi? Offf... gitmeyebilsek... Neyse köroğlu icabına bakar... Şurayı da tamam edelim... Kaç yıl oldu teresler bir top kumaşı derleyip yerine koymayı öğrenemediler... Ne olacak elleri işte, gözleri

oynaşta... Biz böyle miydik... Nesil değişti efendi... Armut da kokmaya başladı yine... Yahu o sabah bu akşam kokup durdu şu mübarek, bir tane alıp da tadına bakamadık... Dur sen vakti geldi... Çakı neredeydi çakı... Çakıya boşver... İşte mübarek sararmış da bala dönmüş... Yıkasamıydık... Dert sanki... Sürt pantolun kıçına, dürt boğaza...

Bu ağrı da neyin nesi...

Geçer adam, aldırma...

Geçer tabi, ama tam da kalbin hizasında...

Geçer, armudu bitirmeye bak...

Geçmedi...

Akşamın mora çalan lacivert tülleri açık dükkân kapısı önünde kaysı kokan rüzgârlara kapılıp dalgalanmaya durdu... Orada, tezgâhın üzerinde yarısı yenmiş bir armut vardı... Bir kutu nakış ipliği raflardan yuvarlanmış zemine allı yeşilli yayılmıştı... Alınmış kararlar, verilmiş sözler vardı. Cennet Çeşmesi'nin suyu testiyi zorlamış, dış yüzünden domur domur terlemişti testicik...

KAHKAHA ÇİÇEĞİ

24.6.

Parka gittim...

Yine parka gittim...

26.6.

Artık bu park işini bir çözüme kavuşturmam gerekiyor. Oraya gidişimin gerçek sebeplerini bir bir sıralamalıyım. Çünkü, herhalde, mutlaka herkes gibi gitmiyorum. Herkes gibi gitmiş olsam mesele kalmayacak. Çay içeceğim, öyle dönmedolaplara falan binmem, eskiden beri, ta çocukluğumdan beri binmem, âdetim değil, sıradan, seviyesiz, ne bileyim ben avami demeye dilim varmıyor, çünkü halk, halkımız, herneyse... Şurası kesin ama. Otel odasının hüzünlü yalnızlığından parkın sıcacık, cıvıl cıvıl kalabalığına, şen kahkahalarına katılmak, işte yine seviye.. Bu soylu yalnızlık budalalığından vazgeçmeliyim. Ne soyluyum, ne de tam manâsıyla yalnız. Nahide beni bir an için bile terk etmiyor.

Parka gidiyorum...

Çünkü o da geliyor..

Ondan bahsetmek böyle uluorta olmamalıydı. Parkın havası demek beni de ister istemez etkiliyor ve ifade zaafına

uğratıyor. Parklar insanların buluşma yerleridir genellikle. İşte bak, yine zaaf, önceliği dinlenmeye vermeliydim.

27.6.....

Sevgili Nahide... Canım karıcığım.. Birtanem.. Hayır, hayır.. Bunlar onu etkilemez.. Laf cambazlığı sayacak.. Sadece Nahide demek yeter.. Sana yazmak benim için bir görev.. Görev uygun kaçmadı.. Çizelim.. Eeee, bir borç.. Tabii, borç iyi.. Yani şunca yıllık evliliğimizin, çocuklarımızın, iyi ve kötü günlerimizin, acılara birlikte göğüs germelerimizin, sevinçleri paylaşmamızın getirdiği, getirip önümüze bıraktığı, haydaaa, cümlenin sonu gelmeyecek. Başka bir kâğıda aktarırız artık.. Neyse...

Aslında bana sadece boşanma davasının safahatından bahseden mektuplar yazmış olman bile bir lütuf.. Hele çocuklardan bir kaç çizgi ile..

Ne çizgisi yav..

Mektup da hayatın gerçeklerinden biridir. Mektupta yazılanlar hayal ürünü olamaz, olmamalı..

Bu mektubu başka bir zaman yazayım.. Park orada.. Büyülü parıltısı otel camlarından şavkırken.. Evet bu

kelimede şiir yükü var.. Elektrik yükü gibi bir şey. ′″Şavkırken...″

28-29-30.6.....

Yağmur... Hep yağmur...

Çiçekler yıkanıyor.. Derecikler yollarda biriken çer-çö-pü temizliyor..

İçiyorum...

İçkiye sığınıyorum.. İçimde zengin bir konuşma ortamı oluşuyor... Kaç kişi bilseniz.. Ben.. Karşı ben.. Orta yolcu ben.. Fitneci ben.. Nahide.. O... Hatta mektep müdürü, öğrencilerimden bazıları.. Geçende birini parkta görmüş-tüm.. Eski öğrencilerimden birini.. 562 Süleyman Koç.. Zavallıyı felsefeden takmışım.. Farkında olsam mümkün değil.. Tuğla ocaklarından yetiştiğini, dul bir kadının oğlu olduğunu biliyordum oysa.. Ama sarhoşluğuma geldi de-mek.. Bu benim sarhoşluğum... Felsefeci Şinasi.. Sarhoş herif... Bunak...

1.7.....

Güneş...

Yağmur ardı çıkan güneş... Sen sağol... Bu defa erkenci-yim.. Pipoya başladım.. Gözlüklerim, boyunbağım ve pi-pom.. Onunla uğraştım epeyce... Yakıyorum, sönüyor.. Yakıyorum, sönüyor... Olsun. Sinir bir şey belki... Ama onu beklerken vaktin nasıl geçtiğini anlamadım böylece...

Ve geldi...

Annesiyle birlikte çokluk oturduğu salkım söğüdün altına yerleşti.. Tam karşıma.. Mevzideyim.. Lacivert, gri tonlu,

kendinden çizgili, uzunca, basenden plili elbisesi.. Şık çantası.. Güneş gözlükleri...

Park onunla aramızda bir iletişim kuruyor.. İşte parka gelişimin gerçek sebeplerinden biri.. Ne sokakta, ne hemen hergün birlikte olduğumuz mektepte böyle bir iletişim gerçekleşmiyor..

Yaklaşık aynı boydayız galiba.. Benden kilolu.. Normal, çünkü ben... Ben... Kiloyla başı hoş olmayanlardanım.. Kırksekizli falan.. Ne zamandır tartılmadığım ortaya çıkıyor böylece.. İkimizde gözlüklüyüz... Benim saçlarım beyazlık itibarı ile doğrusu oldukça ileri.. Ama boyamış olabilir kendileri.. Bir hanım için çok daha doğal.. Hafif makyaj.. Daima böyle.. Bu ona bakışımın diğer bir gerçek sebebi.. Çünkü sığınmak oluyor, makyajın ardına gizlenmek.. O buna tenezzül etmez.. Ben de.. Gerçi belki ve evet, mutlaka, günün birinde tanışma, yani iş arkadaşlığının ötesinde bir tanışma vakti gelip çattığında ben de içkiye sığınmış olabilirim.. Lâkin benimki başka.. İçki artık benden bir şey... Varlığımın tabii bir parçası olduğu için buna ikiyüzlü bir davranış olarak bakmak gerekmeyebilir.. Ayrıca etine dolgunluğu da beni kışkırtmış olabilir.. Nahide de etine dolgun idi diyor fitneci ben.. Onu gayet sakin karşılıyorum... Nihayet ben de bir erkeğim.. Annesi örgüsüne eğiliyor. Çay geliyor.. Kitabını okuyor.. İşte gerçek bir sebep daha. Kitap okuyan bir kadın. Öğretmen olsa bile.. Burada, bu parkta, bunca zamandır.. İçinizde hiç kitap okuyan bir kadın gören oldu mu?...

Ne okuyor acaba?.. ″′Dar kapı″ olmasın.. ″Arına Karenina.″ Her neyse, bunlar araştırma faslına giriyor, şimdilik inceleme sürecini bitirmeliyim..

Bitiremiyorum...

Çünkü hayalci ben ortalığı allak bullak eden yeni projesi ile patlıyor..

Mehtap boğazın sularına Abdülhak Şinasi′den mülhem gümüşi parıltılar yayıyor. Arada bir balık atlıyor. Ben kürek çekiyorum. O karşımda oturuyor. Işıklarını tekmil yakmış yalıların önünden geçiyoruz. Hanımeli basmış balkonda otururken bana pes perdeden sevdiğim şarkıları okuyor. Baygın, yer yer ağdalanan, mahremiyeti fazla bir sesi var. Kıyıdan şavkıyan yakamozlar yatak odasının renkli üst camlarından geniş karyolanın beyaz çarşaflarına rengârenk parçacıklar yağdırıyor. Şeffaf ışık tanecikleri. Saçları koyu kestane uzuyor, yastığa dalga dalga yayılıyor, parmaklarımın ucunda fildişi omuzlarının kaygan yumuşaklığı... Derken başını kitabından kaldırıyor..

Bana doğru bakıyor..

Düpedüz..

İşte o sırada başımı vakarla eğiyorum.

Bir küçük hareket, pipomu yakmak için.

Bu bakışın içinden geçerek kibriti tutuşturuyorum. Yanmıyor meret.. Halbuki bu sırada bir fiyakalı duman savurmak değil miydim.

Neyse.. Hafif bir baş selâmı. Şimdilik bu kadar. Herhalde kendileri bunun mektepte karşılaştığımızda bermutad söylediğimiz "günaydın" lardan farklı konumunu anlamışlardır. Bu anlayış farkını Nahide'de bulamadım işte. Herşey gelip inceliklerde düğümleniyor. Bu gece Nahide'ye yazdığım mektubu temize çekebilirim... Nahide benim gibi yarı sanatçı, yan filozof bir kimsenin kendini pek de öyle her hususta sorumlu sayamayacağını kavrayamadı. Düşüncelerimin, henüz yazıya dökülmemiş olsa da eserlerimin -eserlerimden önceleri Nahide'ye bahsetmeye çalışmıştım, nafile- kıymetini takdir edemedi. Yarım kilo et, ikiyüzelli gram beyaz peynir peşinde koşmaktan; ev sahibi ile dalaşmaktan kaçmışım güya.. Çocukları bile sevmiyormuşum.. Pöh.. Onlara balkonda bir sebze bahçesi kurmaya kalkıştım.. Düşünün, sevinsin, oyalansınlar ve bu uğraşı tabii unsurlar üzerinde sürdürsünler istedim.. Sonra bahçeye bir de küçük fino bağlayacaktık.. Balkondaki bahçe üzerine bu kadar ayrıntılı projeleri olan ben, çocukları sevmiyormuşum.. Pöh.. Her neyse.. Bu Nahide faslı bu güzel günü berbat etmemeli.. Yeniden ona dönmeliyim. Ona dönmek pek tabii yüzünü onun bulunduğu tarafa çevirmekle olmuyor. Ona dönmek başka bir dünyanın kapısını çalmak demek. Bu nedir? Nasıl olur? Doğrusu izahında güçlük çektiğim ana meselelerden biri de bu. Öğretmenler odasında karşılıklı otururken , gazeteleri falan karıştırırken, hele hele birer iş arkadaşı olarak karşılıklı konuşurken bile ona döndüğümü söyleyemem. Belki

de o bunun farkında. Bir keresinde, ″Şinasi Bey, sanki burada değil de başka bir mekânda yaşıyorsunuz″ demişti. Bunun farketti.. Bendeki başkalığı farkeden ilk dişi. Anlıyorum ″dişi″ kelimesi vaziyetin ulviliğini zedeleyen bir takım kaba çağrışımlar yapabilir. Lâkin hassasiyetine o kadar güvendiğimiz bazı dişiler bu feraseti gösteremediler. İlk o. Dişi evet. Uzviyetin hakikatlarını inkar cihetine mi sapacağız. Yani otel odasında yalnız yaşayan ve henüz olgunluk yaşlarının ortasında bulunan hemen her cihet ile tam bir erkek olan... Tafsilata gerek görmüyorum.. Elbette ki o benim için aynı zamanda tam bir dişi.

Kalkıyorlar...

Havuzun kenarından dolaşarak Lunaparkın o münasebetsiz pavyonlarına girecekler.

Nedense etrafta kimseler yok. Belki vakit erken. Doğrusu benim de hemen ardından kalkmam, bir yeni yetme delikanlı gibi peşine düşmem yakışık almaz. Pipomu yakayım.. Hiç de oralı olmayayım... Vakarımı muhafaza ederek burada kalayım. Kalayım ki bu alâka adi bir çapkınlık hüviyetine bürünmesin. Sonra ben de kalkarım. O tarafa doğru yürürüm. Ardından gitmiyorum tabii, sadece bazı tasarlanmış tesadüflere bırakıyorum işi. Birden karşılaşıveriyoruz.

İlk karşılaşmanın şaşkınlığı. En güzeli bu..

Kişi kendini tartıp dengelemeden, yüzüne gözüne maskeler takmadan olduğu gibi zaafları ile görünüyor. O kısacık

an ile yetineceksiniz. Tanışmanın en doğal ortamı böyle anlarda olur. Anlayana tabii.. Neyse gittiler işte.. Kalkayım artık, hesabı ödeyeyim..

Aynalar boyumu uzatıyor.. Kulaklarımı merkep kulağı gibi yukarıya kaldırıyor. Çekik gözlerim sonunda yok oluyor, yerinde ancak bir alaya çizgi kalıyor. Burnum aşağı doğru eğiliyor ve bıyıklarımın muazzam kılları arasında kayboluyor. Ya ağzım. O bıçak yarası. Bir elimi şöyle kaldırıyorum. Parmaklarım neredeyse ağaç dallarına dönüyor. Bütün yüzümü kaplayan gözlüklerim birer teleskop merceği gibi.. Ya dudaklarımın ucundaki pipo.. Aman Allahım koca bir kütük gibi ağır ve hantal. Bu görüntü korkunç..

Evet korkunç, lâkin gülünç değil..

Hemen ardımda billur bir kahkaha kopuyor. Sürekli çınlıyor kahkaha.

Aynalara çarpa çarpa kırılıyor.

Dönmeden onun çarpık yüzünü, yüzüne dökülen acaip saçlarını, etine dolgun diye havalandığını, yağlı, şişmiş, enine doğru büyümüş gövdesini görüyorum... Gülüyor...

Bana bakarak gülüyor.

Annesi bir ucube gibi yanıbaşında dikiliyor.

Gülecek ne var...

Bu kahkaha aynalarına girecek ne var.

Burada benim ne işim var..

Ben.....

O zehirli sarmaşık balkon direklerine doğru tırmanıyor. Açıyor donuk mavi çiçeklerini.....

SU SESİ

Tek silahım bacaklarım diyordu Sabahat. Ama onları, o çelik masanın içinde sakladı ömür boyu. Başının üzerindeki kürsüden ne yargıçlar geldi geçti, hiçbirinin yüzüne doğrudan bakamadı. Ne avukatların yüzüne bakabildi, ne mahkumların.

Bu yoruma katılmıyorum.

Sonu sonu bir resmi daire değil mi Savcılık? Orası da bir nevi iş yeri. Görevliler var, girip çıkan insanlar, stajyer avukatlar, kayıt memurları, mübaşirler.

Mesai dediğin biter.

Tuvalet aynaları başlar.

Hiç mi çantasında ruj taşımadı bu kadın?

Taşımadı...

Bunlar hep yakıştırma.. Ayakçı Kadir hikâyeleri. O böyle şeylere önem vermezdi.

Her kadın böyle şeylere önem verir.

Peki niçin her sabah, yani her bahar sabahı, evden çıktığında bahçe kapısına varıncaya kadar üzerine sıçramaya çalışan leylak dallarından bir tek salkım koparmayı düşünmedi.

Bir tek gün olsun başka bir saç biçimini denemedi. Tırnaklarını hep derin kesiyordu Sabahat.

Kimseye ″sen″ diye hitap ettiği duyulmamıştır.

Boşuna tartışmayın abiler.

Ayrıca arkamdan atmayın. Adımız ayakçıya çıkmışsa ne olmuş yani..

Bunca kaldırım çiğnedik biz.

Sabahat sağlam kızdı.

Bak size yeminle söylüyorum. O sıralar ben Lunaparkta çalışıyorum. Bu, her sabah işe giderken bizim oradan geçiyor. Ulan şuna bir takılayım dedim. O kaldırımdan, ben duvarın bu tarafından yürüyoruz. Adımlarımı, adımlarına uydurdum, öyle gidiyoruz işte. Aramızda demir parmaklıklar. Islık çaldım, laf attım.. Hiç tınmıyor. Gittikçe koymaya başladı bana. Bir gece valiliğin bahçesinde ne kadar zambak varsa yoldum güzelcene. Beyaz zambaklar. Kokusu çiçeklere siner diye rakı bile içmedim o gece. Götürüp evinin eşiğinden sokağa kadar geçeceği yola serdim. Hani filimlerdeki gibi. Sonra bir köşeye çekilip bekledim. Ne yapacak acaba diye meraklanıyorum. Kapıyı açtı, şöyle bir baktı etrafa, biraz durdu eşiğin önünde, adımını atmıyor.

Uzaktaydım; güldü mü, kızdı mı farkedemedim. İçeri girip kapıyı kapadı.

O gün işe bile gitmedi.

Sağlam kızdı Sabahat.

Taş gibi.

Kafayı bulunca gevezeleniyorsun.

Defterdar Arif gibi.

Hani şu kulüpte Enis Bey'e tabanca çekmişti.

O canım.. Çok kalmıştı burda, herkes tanır. Sabahat yüzünden oldu dedilerdi.

Bizim Selahattin geçen yıl Fuar'da raslamış, tanımamış Selahattini.

Yok yahu!..

Evet, tanımamış. Selahattin de basmış kalayı.

Yüzüne karşı.

Ne sandın ya.

Selahattin'in sağı solu yoktur. Yav sahi ne yapıyor o, görünmüyor çoktandır.

Dükkanı kapadı, araba alıp satıyor. Geçende Sami'ye bir Pejo satmış.

Hangi Sami?

Sümer'de çalışan, Arap Sami.

Sami de işletmişti Sabahat'ı.

Bu da Sabahat'a taktı sabah sabah.

Öyle olmuştu. Doğru. Sabahat'a takmışlardı. Kaç yıl?

Kızım, evlâdım, gel, bırak inadı... Her işin bir yolu yordamı var. Kadınlar çıkıp gelmiş işte, ne olacak, çıkıp bir hoşgeldiniz diyeceksin, sonra bir kahve pişireceksin, hepsi bu.. Fincanları çıkaracaksın dolaptan, orada değil, öbür gözde, ha, porselenlerin arkasında, tepsi örtüsünü değiştirmeyi unutma, fazla doldurma fincanları, kıvamında olsun. Bak yaşın geldi geçiyor, dünyanın kırk bin türlü hali var.

Dünyanın kırk bin türlü hali...

Bu hallerden birileri kapı aralığından görülüyordu. Orta boylu toparlak, kırmızı suratlı, bıyıklı, utangaç bir adam. Gözleri fıldır, fıldır; çenesi düşük bir ihtiyar. Saçı başı boyalı, dudakları cart kırmızı bir kadın.

Okuduğu romanın sayfa aralığına bir örgü şişi bırakıp kalkmıştı.

Roman da okuyor, güleyim bari.

Gül, gül..

Sen gülerken ben şu herifi altı kapıya alayım. Altı koca yıl geçmişti üzerinden. Son gelen görücünün üzerinden.

Sabahat kimbilir kaçıncı kazağına başlamıştı.

Annesi iyicene yaşlanmıştı.

Hakim Enis'in Şebinkarahisar'a tayini çıkmışta. Yerine bir başka hakim atanmıştı. Yaşlı bir adam. "Yaz kızım diyordu, "Ceza Muhakemeleri Usulü Kanununun kaçıncı maddesi.."

Maddeleri hatırlamakta güçlük çekiyordu.

Kahve iyicene kalabalıklaşmıştı.

Faytoncu Muammer atların yem torbalarını başlarına geçirip kahveye yönelmişti.

Sabahat o sırada heykelin ardından çıkıp, her zaman olduğu gibi Lunapark'ın duvarı dibinden evine doğru yürümeye başlamıştı.

Dik bir bahar yeli esiyordu.

Akasyalar açmıştı.

Muammer kızın ardı sıra durup baktı.

Vücudu güzeldi Sabahat'ın, hele bacakları.

Ulan şu kıza bir münasip kısmet çıkmadı gitti, diye düşünmüştü.

İşte bütün bunlar olağan işlerdendi.

Öyle deme. Sabahat çirkin sayılmazdı bi kere.

Ama yüzünde et benleri vardı. Sonra gözlükleri, iri mercekli o kara gözlükleri. Burnunun kemerli vaziyeti. budaklan da ince idi. Yani yüzünü geç. Romanları geç, leylak salkımlarını da.

Boyacı çocuk Selahatin'in ayakkaplarını boyuyordu. Selahattin son aldığı arabasını seyrediyordu. Sabahat Selahattin'in önünden de geçti. Sabahat oradan geçince ayakçı Kadir onu gördü.

Zaten onu bekliyordu.

Peki öyle olsun.

Kalkıp ardı sıra yürüdü diyeceksin. Oldu mu ya. Burası küçük şehir. Bir kızın adı çıkacağına cam çıksın. Sabahat'ın adı çıkmadı. Kimse ona toz kondurmadı.

Yahu bırakın şu Sabahat'ı da oyunumuzu oynayalım. Üç kör.

Üç kör.

Buzlu ayran, günlük gazete. Defterdar'ın tabancası. Bir de Kahveci Ziya'nın çakmağı. O yıllarda henüz gazlı çakmaklar çıkmamıştı. Ziya'nın çakmağı benzinli ama Avrupa. Ziya'nın çakmağı. Hacı Abdulla'nın bastonu. Baston ıhlamur ağacından. Ihlamurdan baston olmaz, kayın ağa-

cından. Sonra kuka tesbih, tesbihten takvim, takvimden ezan, ezandan sonra.

Sonra bize gelirsiniz, hanım mantı yaptı, oooh, bir de çoban salata yaparım size.

Sabahat perdeyi aralamış bahçeye bakmaktadır. Leylakların ardından Lunaparkın ışıkları birer birer yandı. Saçlarını çözecek mi dersiniz? Koyu kestane, gür, uzun saçlar. Onları ağır ağır tarayacak mı? Tararken tabiatıyla dalgınlaşacak mı?

Dalgınlaşacak.

Dalgınlaşmayacak.

Dalgınlaşacak.

Hayır dal..

Görüyorsunuz işte.

İş iddiaya biniyor.

Biner tabii.. Ne o yav, Sabahat'ı Monako prensesine çevirdin.

Leylaklara bakarak saçlarını tarıyor. Gerçek bu mu? Nedir gerçek?

Gerçek şu: Çirkin bir zabıt kâtibi Sabahat. Bunak bir annesi var. Fukaralık her yanından akıyor. Ağzı da kokuyormuş diyorlar.

Gün perdelerini indiriyor. Kamıştan, kuştan, Haşim'in şiirlerinden ne varsa toplanıp fıskiyeli havuza doluyor.

İncelip ipe dönmüş su sesini fısıltıya döndürüyor. Sabahat'a ne oldu?

Evde kaldı. Ev ne oldu? Suya düştü.

SON

Süleyman Koç'un karısı Zinnure ve kızı Fatma ile yaptığı lunapark gezintisi eşya piyangosunun çekildiği yerde noktalanmıştı.

Süleyman'ı piyango işine bulaştıran karısı idi. Yoksa kendisi bırakın piyangoyu falan, bankada çalıştığına bile için için pişmanlık duymaktaydı. Ne de olsa bir faiz müessesesi diyordu, inançlarıma aykırı düşüyor. Lakin çoluk çocuğun nafakası işte.. Böyle diyordu.. İş nerde, iş aslanın ağzında.. Altı üstü bir lise mezunuydu. Bankaya girinceye kadar anası olacak zavallı dul kadın çalmadık kapı bırakmamıştı.

Bütün bunlar bir yana çekilen piyangodan bir elektrikli fırın kazanmasınlar mı?..

Zinnure havalara uçtu...

Artık komşuları kabul gününde, Nalân hanıma, Kevser hanıma koşmayacak; böreklerini, pastalarını kendi fırınında pişirecekti. Süleyman'ın asık suratını sana bununla bir kıymalı börek yapayım da gör" diyerek düzeltmeye çalıştı... Verdi fırını eline.

Davul gibi bir alâmet şeydi fırın. Ağırlığı bir yana, doğrudürüst tutacak kulpu bile yoktu. Süleyman, "elimizde gezdirecek değiliz ya bunu, artık dönelim yeter, yahu şunu bir kutuya bile koymadılar" diye mızmızlanmaya başladı.

Fatma diretiyordu ama, söz vermişti babası, onu ″çarpışın otolar″a bindirecekti.

Çaresiz, elde davul gibi fırın ″çarpışan otolar″ pavyonunu aramaya başladılar.

Süleyman lunapark′a ilk girişte heveslenmiş, önlerine çıkan atış poligonunda bir iki el silah patlatmış idi. Ne var ki bir görünüp bir kaybolan tavşana bir türlü isabet ettiremedi. Oysa yanıbaşında şişgöbek, kıllı bir herif sarhoş kafa ile attığını vuruyor, vurdukça kaba kaba gülüyordu. Süleyman herife içerledi, bıraktı atışı...

Sonra Fatma′ya dondurma aldılar...

Zinnure koluna girdiği kocasını kıyın kıyın piyangonun çekildiği yere doğru sürüklemiş durduk yerde yüzüne gülerek iki adet bilet aldırmıştı. Şans işte... Fırının çıkacağı varmış demek...

″Çarpışan otolar″ın önünden az önce geçmişlerdi. Süleyman o yana doğru yürüyelim dedi, ama Fatma, hayır babacım, o tarafta değil, bu tarafta″ deyince işler çatallaştı. Kızı kırmamak için Süleyman denileni yaptı.

Zaten bu lunapark lafı edildi edileli dişini sıkıyor, sıkıldığını belli etmiyordu. Gel gör ki kız haklı çıktı, ″Çocuk işte″ dedi Süleyman içinden, kendine yarayışlı olan şeyi unutmuyor.

Fırını Zinnure′nin eline verip baba-kız, ″çarpışan otolarda bindiler. Fatma önce korktu biraz ama, sonra alışıp kah-

kahalar, çığlıklar atmaya başladı. Süleyman bile bir ara kendini kaptırıp o küçücük sahada direksiyon ustalığını göstermeye kalkıştı. Otolara binen koca koca adamların ekserisi çarpışmaktan zevk alırken Süleyman çarpmama konusunda hüner göstermek istemişti. Bir ara gayretkeşliğinin farkına vardı, kendi kendini azarladı.

Bu fasıl da kapanınca Süleyman saatine baktı. Onbir'e geliyordu. Eh, ağır ağır çıksalar, otobüs falan, en aşağı oniki'de evde olurlardı. "Gidelim dedi Süleyman.. Zinnure alacağını almıştı, "farketmez" dedi. Onu artık parkta bulunanlar fazla ilgilendirmiyordu. Fatmaya da sordular, Fatma son olarak bir kokakola istedi. Başka zaman olsaydı, ne ana, ne de baba buna razı olmazlardı. Hava serinlemişti, zayıf çocuk, "üşütürsün" falan diye savsaklarlardı. Ama şimdi, ayda yılda bir çıkıyoruz, isteği kursağında kalmasın yavrunun diye yumuşadılar.

Süleyman yeniden yüklendi fırını. Fatma'ya "çıkıştaki çay bahçesinden alırız kokakolayı" demişlerdi.

Sağa sola bakınarak, oldukça mutlu ve doygun, ağır ağır yürüdüler.

Hafif bir esinti çıkmıştı.

"Oh" dedi Süleyman, "ne de güzel esiyor.." Zinnure kızın omuzlarına hırkasını geçirdi.

Kalabalık azalacağına artıyordu..

Epeyce yürüdüler..

Parkın çıkışında çay bahçesi vardı ya, Süleyman onu düşünerek, ″yorulduk be, şu çay bahçesinde biraz oturup nefes alsak″ dedi.. Zinnure, ″Ey.. Ne zamandır ayaktayız tabi″ diye cevapladı...

İyi ama çay bahçesi no′ldu?..

Buralarda bir yerde olmalıydı...

Süleyman, ″Yahu bugün bende bir terslik var galiba″ diyerek etrafına bakındı, ″yine yanlış mı geldik, çay bahçesi buralarda olacaktı″ dedi.. Zinnure ile Fatma döne döne etrafı araştırdılar.

Görünürde çay bahçesi falan olmadığı gibi çıkış da yoktu.

Karşılarında lunapark çalışanlarının prefabrik barakaları ve parkı çevreleyen yüksek telörgüler duruyordu... ″Allah, Allah″ dedi Süleyman, ″buradan çıkıldığını ezbere biliyorum, kaç kez geldim yav, yoksa bir tadilat mı yaptılar″ diye işkillendi. Zinnure, ″yanılmış olabilirsin, en iyisi birine sormalı″ diye cevapladı. Süleyman bunun üzerine gelip geçenlerin yüzlerine bakmaya başladı. Sormak için mazbut birini arıyordu. Öyle herkese de sorulmazdı ki.. Ne derlerdi adama?.. ″Kayıp mi oldun hemşerim″ diye alaya alacak, çakırkeyif berduşlara bile raslayabilirlerdi

Süleyman mütereddit orada öyle dikilip dururken, Fatma çocukluğun verdiği ataklık ile önüne gelen yaşlı bir adama, ″Amca parkın çıkışı ne tarafta acaba?″ diye sordu. Adam hafifçe gülümseyerek geldikleri istikametin tam tersini işaret etti; ″Bu tarafta, yanlış gelmişsiniz″ dedi..

Süleyman iyice afalladı, adama: ″Yanılmış olmayasınız, önceleri çıkış burada değil mıydı? Şu barakaların yerinde.″ diye sordu. Adam aynı gülümseme ile ″Hayır efendim″ dedi, ″siz yabancısınız galiba, park kurulduğu günden beri çıkış yen değişmedi, öbür tarafta, şurdan gideceksiniz, doğru yürüyün, hiç sapmayın çıkışa ulaşırsınız″ diye yumuşakça cevap verdi.

Süleyman'la Zinnure birbirlerinin yüzüne baktılar. Hiçbir şey söylemeden adamın dediği istikamete doğru yürümeye başladılar.

Bir süre yürüdükten sonra büyük bir çadırla karşılaşb-ıar. Süleyman çadırı görünce dayanamayıp durdu. ″Şu işe bak″ dedi, ″ben görmeyeli bu park amma da değişmiş, bu çadır da neyin nesi?″. Çadırın önü oldukça kalabalıktı. Bir çığırtkan yüksekçe bir yere çıkmış, elindeki zilli defi şakırdata şakırdata: ″Burdaaaa, dünyanın sekizinci harikası burdaaaa...″ diye bağırıyordu. Çadırın üzerinde yan insan, yan hayvan bir takım resimler gelip geçenlerin ilgisini çekiyordu. Süleyman ″Yahu bayağı merak ettim be.. Ha, ne dersin Zinnure, girip bir bakalım mı? diye sordu. Karısı, oldukça şaşırmıştı. Süleyman'ın böyle denli densiz yerlere başını sokmayacağını adı gibi bilirdi. Bu gece onda gerçekten bir gariplik vardı.. ″Geciktik″ dedi, ″Çocuk üşüyecek, gidelim.″ Fatma, ″ama anneeee″ diye uzatınca Süleyman bakışlarını çadırdan zoraki ayırdı. ″Haklısın″ dedi,″ ″gidelim...″

Yeniden yürümeye başladılar.

Fırın da git gide ağırlaşıyordu.. Meretin şöyle kolayca tutacak bir yeri olsa. Kalabalık arasında şuna buna çarpıyorlar, Zinnure fırının bir yeri bozulacak, çizilecek diye telaşlanıyordu.

Süleyman bir süre sonra ″Yahu bu adamların evi barkı yok mu? Bu ne kalabalık, gecenin bu saatinde″ diye düşünmeye başladı. Millet o çadırdan öbürüne koşuşup duruyordu. Çadırların sayısı da giderek artmaya başlamıştı. Süleyman buna da şaştı. ″Bu park sandığımdan da büyükmüş″, diye avuttu kendini. Ama içinin bir yerlerinde ilk kıpırdamalar başlamıştı. O kadar da değildi.. İşte aklı başında idi. Buraya sık olmasa da gelmişliği vardı. Yine de bu çadırlar, bu kalabalık.. Sebebini bilemediği bir tedirginlik kapladı içini. Adımlarını sıklaştırdı. Zinnure, ″Ne o, paşaya kelle mi yetiştireceksin″ diye takıldı. Fatma, ″Baba yavaş, yoruldum artık″ diye şikâyete başladı. Süleyman ″Geldik işte çay bahçesinde dinleniriz″ deyip oyaladı onları... Derken gele gele yolun sonuna geldiler..

Haydaaaa! ...

Yolun sonu yoktu ki ..

Ne çıkış, ne de başka bir şey ..

İşte orada, bodur mazıların, çiçeklerin arasından bükülüyor, başka bir istikamete uzanıyordu yol.

Süleyman yeniden karısına baktı. Zinnure sinirli sinirli gülüyordu. ″Bu gece herkes sarhoş galiba″ diye soğuk bir espri yaptı. Fatma yolun kıyıcığına çökmüştü. ″Biraz din-

lenelim baba" diyordu, "çok yoruldum..." Süleyman şöyle düşündü: "Ya girdiğimiz yerden çıkarız, veya polis gibi bir yetkili bulup ona sorarız." İçinde kaybolacak kadar büyük değildi bu park, endişe edecek bir şey yoktu.. Yeniden saatine baktı, onbir'e geliyordu. Biraz önceki düşünceleri ile rahatlayan içi yeniden bulandı. Ta, "çarpışan otolar"dan indiklerinde bakmıştı saatine, o zaman onbir'e geliyordu. Saatini kulağına yaklaştırıp sesini dinledi. Mekanik tıkırtısı ile işleyip duruyordu. Tedirginlik dalga dalga geliyordu. "Belki o anda saat on'a geliyordu da ben yanlış gördüm" diye yeniden rahatlamaya çalıştı.

Zinnure, "Eee, burada dikilip duracak mıyız?" diye sordu. "Yo" dedi Süleyman, "gideceğiz tabii, hadi kızım kalk bakalım.." Az ileride san neon ışıklan arasında insanlar hep bir yöne doğru akıp gidiyorlardı. Onlara ulaştılar.. Süleyman kalabalıkta bir polis araştırmaya başladı. Yine iki ihtimal belirmişti önlerinde. Ya bir polis bulacaklar, ya da kalabalığa karışıp gideceklerdi. Süleyman daha kararını veremeden kendilerini kalabalığın içinde buldular. Nasıl olduğunu pek anlayamamışlardı. Gittikçe genişleyen bir sel onları da içine almıştı sanki. Yolun iki yanma sıralanmış çadırların önünden, direklere asılmış hoparlörlerden kulakları sağır edercesine karmakarışık bir müzik veryansın ediyordu. Bu sebeple Süleyman bağırarak konuşmaya başladı.

"Bir polis veya görevli görürsek ona soralım". Zinnure ne dediğini pek anlayamadı, "Ne polisi?" diye başka bir soru ile cevap verdi. Fatma, "anne beni kucağına al" demeye başlamıştı. Kalabalık çok büyük bir gösteri çadırının ağ-

zından içeri doluyordu. Onlar da ister istemez çadıra girdiler. Sanki yolun ucu çadıra bağlanmıştı. Görevlilerden biri o sırada Süleyman'a yapıştı: "Biletleriniz", Süleyman, "Ne bileti?" diye, duraksayınca görevli köpürdü, "Kardeşim bu nasıl cevap, gösteriyi izlemeye gelmişsiniz, ne bileti diyorsunuz, beleş değil ya.." Süleyman ağlamaklı haldeydi, "Biz gösteri falan istemiyoruz, çıkacağız buradan" dedi.

Ama ne mümkün çıkmak...

Elde o koca fırın.

Zinnure çocuğu kucaklamıştı..

Bu vaziyette geri dönmeleri, o sel gibi akan kalabalığı yarıp geçmeleri mümkün değildi. Hem ilk duraksamada bulundukları yerde akış kesilmiş, hafif bir bekleme olmuş, geriden gelenler, "Hooop... İlerleyelim beyler, dikilmeyin orada... Yolu kapatmayın... Ayı mısınız... gibi kaba sözler söylemeye başlamışlardı.

Görevli Süleyman'la o sırada tartışmayı gereksiz buldu. "Hadi bakalım geçin, yahu ne insanlar var" diye başını iki yana sallayarak yol verdi. Geriden gelenlerin itelemesi ile kendilerini çadırın gösteri bölümünde buldular.

Şarkıcılar çıktı...

Komikler...

Hokkabazlar... Sihirbazlar...

İki dansöz karşılıklı kıvırarak seyircileri coşturdu.

Sahneye atlayıp oyuna katılan seyirciler oldu.

Süleyman, kucağında davul gibi fırın, Zinnure kalın pardesüsü içinde terlemiş, Fatmacık uyuyakalmış, gerilerde bir yerde sıkışık oturmuşlardı. Gösterilere bir süre ara verildi. Işıklar yandı... Süleyman o sıra bir insan denizinin ortasında nokta gibi göründüklerini dehşetle farketti.. Ta uzaklarda çadırın kapısı görülüyordu. ″Kalk″ dedi Zinnureye, ″Bu ara çıktık çıktık, yoksa sonumuz karanlık″ dedi. Zinnure uyumuş Fatmayı kucakladı. Kalktılar..

Binbir müşkilat ile, seyircileri yara yara, oturanları kaldırarak, fırını kiminin başına, kiminin burnuna çarpa çarpa, ikide bir ″Madem seyretmeyecektiniz ne diye geldiniz, milleti rahatsız etmekten ne anlıyorsunuz, görgüsüzler...″ vb. gibi azarlar işiterek kapıyı buldular... Girişte onlara sataşan görevli pis pis bakıyordu. Süleyman başını öte yana çevirerek, geçip gitti önünden... Dışarıya temiz ve serin havaya çıkınca, derin bir ″oh″ çektiler, biraz olsun kendilerine geldiler..

″Aman Allahım, bir kâbus gibiydi″ dedi Zinnure..

Süleyman artık tek tük insanın dolaştığı tenha yolda yeniden bir polis aramaya koyuldu. Bir yandan yürüyorlardı.. Birbirleri ile içinde bulundukları durum üzerine konuşmaya takatleri kalmamıştı. Doğrusu ″kaybolduk″ demek istemiyorlardı galiba... Gülünç bir şey... Akılları başlarında, koca koca iki kişi... Fatma deseydi bunu neyse... Evet

neyse ki bir polise raslamakta gecikmediler. Süleyman ferahladı. Polise, ″Memur bey parkın çıkışını bulamadık, lütfen bize yardımcı olur musunuz?″ diye en nazik tavrını takındı. Polisin nezaketi ondan aşağı kalmıyordu. Gülümseyerek, ″Öyle mi?″ dedi. ″Buyrun, şu taraftan gideceğiz, fazla uzak değil..″

İşte kurtulmuşlardı..

Garip geliyordu ama, yani parktan kurtulmak, doğrusu buydu.. Sevindiler. Yeni bir güç, bir çeviklik geldi üzerlerine.. Polisin yanısıra yürümeye başladılar.

Polis onları götüre götüre bir çay bahçesine ulaştırdı. Süleyman uzaktan ışıl ışıl yanan bahçeyi görünce karısına ″İşte burada, demek yanılmamışım, çıkışın civarında bir çay bahçesi olacak demiştim ya..″ dedi. Zinnure′nin yüzü aydınlandı. Zinnure, ″Haklısın çok şükür geldik″ diye cevapladı. O sırada Süleyman polise bir teşekkür etmek gerektiğini düşündü. En iyisi davet edip birlikte birer çay içmeleri olacaktı.

Bahçeye yaklaştıklarında teklifini yaptı..

Polis yarım yamalak bir cevap vermişti.

Sürekli etrafına bakmıyor, ″Allah, Allah, nasıl olur yahu!..″ diye söyleniyordu.

Süleyman, ″Ne oldu?″ diye sordu.

Polis mübhem bir ifade ile ona ve karısına baktı.

İkisi de durgunlaştılar.

Polis, ″Çıkış burada idi, burada... İşte şu bahçenin yanında.. ama..″ diye kekelemeye başlamıştı.

Süleyman da etrafına bakındı. Sonra korku dolu bir ses ile: ″Ne?.. Burada değil mi? Eyvah siz de mi?″ diye konuştu.

Buna konuştu bile denemezdi. Kelimeler birbiri peşisıra, denetimsiz, dudaklarından dökülüvermişti.

Zinnure kucağında uyuyan Fatma'ya sımsıkı sarılmış, gözleri korkudan irileşmiş, önlerine yeniden dikilen yüksek telörgülere bakarak dudaklarını ısırıyordu. Telörgülerin gerisinde yüksek ve karanlık görünüşlü ağaçlar vardı.

Daha ilerisi zifiri karanlık.

Polis bir süre sonra toparlandı. Bir iki öksürdü. ″Siz burada biraz bekleyin″ diyerek çay bahçesine doğru yürüdü. Çay bahçesinde kimseler yoktu. Yaşlı bir adam kapının yanındaki masada, bir eli şakağında oturuyordu, önünde yarısı içilmiş bir çay bardağı vardı.

Polis gidince Süleyman'la karısı dehşetli yorulmuş olduklarını farkettiler. Hemen oracıkta bir tahta sıraya çöktüler.

Zinnure titreyen sesiyle, ″Ne olacak Süleyman?″ diye sordu..

Süleyman ona cesaret vermek için, ″Üzme kendini, nasıl olsa bir yolunu bulacağız″ dedi.

Polis asık bir yüz ile geri döndü. Kapının yanındaki ihtiyar da peşinden gelmişti.

Polis, ″Çıkışın az ilerde olduğunu söylüyorlar″ dedi. Ama buna kendinin de inanmadığı her halinden belli oluyordu.

İhtiyar acı acı gülerek konuştu : ″Hıh.. Az ilerdeymiş.. Bunlar adam kandırıyorlar. Kaç defa bu ihtiyar bacaklarımla onların dediği yere kadar gittim. Çıkış falan yok..″ ..Zinnure adama acıyarak, ″Peki neden geri döndünüz?″ diye sordu, ihtiyar, ″Dönmeyip de ne yapacaktım,. Tek başıma yolu bulamam diye, oturup bir yardım aramak için kaldım burada... Kimseden kimseye fayda yok.. Yolu bilen biri gelir elbet diye oturup kaldım..″ diye cevapladı.

Süleyman, ″Meseleyi büyütmesek iyi olur″ dedi. Polis, ″Biz büyütmüyoruz kardeşim, mesele zaten büyük diye konuşmaya başladı, bir yandan da çarpık çarpık gülüyordu. ″Vay canına be... Böylesi de hiç başıma gelmemişti.. Bu kadar insan sarhoş değil ya. Peki ne oluyor, niçin parkın çıkışını bulamıyoruz? Yoksa bildiklerimizi mi unuttuk..″

ihtiyar, ″Diyelim ki ben unuttum.. Olabilir ya.. Bu yaş-ta.. Ama sizler gençsiniz maşallah..″

Polis yeniden, ″Bu telörgülere paralel uzanan yol, sanıyorum parkı çepeçevre dolaşıyor. Bunu takip edelim, çıkışa

ulaştırır bizi" diye umut veren bir düşünce attı ortaya.. Diğerleri bunu desteklediler.

Süleyman fırını, Zinnure Fatmayı yüklendi yeniden... Yürüdüler..

Bir an önce bu parktan kendilerini kurtarmak için gayret sarfediyorlardı.

Az sonra, aynı yolda ağır ağır giden başka insanlara rasladılar. Onlara parkın çıkışının bu yol üzerinde olup olmadığını sordular. Bilen yoktu. Kendi aralarında anlayamadıkları bir tartışmaya dalmış, kâh yürüyor, kâh duruyorlardı. Hatta "Aceleniz ne canım, daha erken" diye takıldılar bile...

Süleyman ve karısı terin suyun içinde kalmışlardı. Hava da serindi. Allah göstermesin zatürre olabilirlerdi. Süleyman neredeyse fırını tutup telörgülerin dışına fırlatacaktı. Nihayet yeniden bir insan kalabalığına ulaştılar. Polis hep aynı istikamete doğru koşarcasına giden bu kalabalıktan birini tutup kenara çekti. Aralarında şöyle bir konuşma geçti:

"Nereye böyle nefes nefese?.."

"Yeni gösteriye.. Haberiniz yok mu?

"Yooo!.. Neymiş o?."

"Olamaz!.. Nasıl duymadınız? Biletler bir hafta öncesinden tükendi."

″Neyse anladık.. Parkın çıkışı ne tarafta biliyor musunuz?..″

″Şu yanlarda olacak.. Ne biçim polissiniz siz?..″

″Bana bak.. Bu çok önemli.. Çıkış nerede?.. Güzelce tarif et baaklım.″

″Bırak yakamı kardeşim. Söylüyorum işte.. Şu yoldan yürüyüp sağa sapın, az ilerde.. Öf be!.. O kadar önemli mi yani? Kime sorsanız gösterir..″

Polis adamın yakasını bıraktı.

Orada uzun süre önlerinden geçip giden kalabalığa bakarak durdular.. Kalabalığın ardı arkası kesilmiyordu. Süleyman yeniden saatine baktı. Yine aynı, onbir′e geliyordu, öbürlerine sordu. Onların saatleri de aynı... Saatler işliyor, ama zaman durmuş gibi. Belki de bozulmuştur. Ne?.. Saat mi, zaman mı?.. Artık önemi yok. Çünkü çıkış görülmedi henüz. Burada garip şeyler oluyor..

Kalabalığın bitip tükeneceği yoktu anlaşılan. Bu sebeple gelenlerin aksi istikamette, çimenlere basa basa -ki polis bu durumdan çok etkilendi, çünkü kalabalıktan kendisine bakanlar vardı- yürüdüler. Kendilerine tarif edilen yere ulaştılar.

Orada müşterisi kalmamış bir atlıkarınca vardı. Işıklarını söndürmüştü.

İlgililer etrafı toparlıyorlardı.

Polis onlarla da konuştu.

Çıkış mıkış umurlarında değildi adamların. Bir an önce işlerini bitirip, barakalarına çekilerek uyumak istiyorlardı. Çok yoğun bir gece geçirmiş, hepsi de çok yorulmuştu.

Onlar da çıkış kapısını başka bir yönde göstermişlerdi. Polis bir an tabancasını çekip bunlardan birini önüne katarak: ″Yürü lan, nereden çıkılıyorsa göster bize″ diye zora başvurmayı düşünmüş, sonra nedense vazgeçmişti bundan.

Meseleyi öbürlerine anlattığı zaman küçük topluluğun omuzları olduğu gibi düştü.

Zinnure gizlice ağlamaya başlamıştı.

Süleyman karısının yüzüne bakamıyordu. Sadece Fatma′nın hırkasını düzeltti, açılan omuzunu örttü.. İhtiyarın takati kalmamıştı. ″Keşke orada, o çay bahçesinde kalsaydım. Belki bana bir yatacak yer gösterirlerdi, sabah ola hayrola derdim″ diye hayıflanıyordu. Zavallı ihtiyar.. Saat onbir′den ileri geçmiyordu ki. Ne sabahı.. Artık etrafta koşuşan kalabalıklar da kalmamıştı.

Ses, soluk kesilmişti.

Sadece uzaklardaki çadırlardan o garip müzik ara sıra duyuluyordu.

Polis de dahil hepsi farkında olmadan oldukları yere çökmüşlerdi.

Kimse konuşmuyordu. Süleyman fırına baktı. Kazandığını duyunca Zinnure nasıl da sevinmişti", diye düşündü.

Umudu kesmemek gerek. Çıkabiliriz, çıkacağız buradan diye içine ferahlık vermeye çalıştı. "Ama keşke gelmeseydik, bu parka hiç girmeseydik" diye ayrı bir telden çalan tarafı da harekete geçmişti.

O sırada az ilerdeki çalılıklar arasından üstü başı yırtık, kirli yüzende sadece gözleri parlayan, eli şişeli bir sarhoş sallana sallana yanlarına yaklaştı. Hepsini ayrı ayrı süzdü.. Sonra şişesini atlıkarıncayı aydınlatan tek lambaya doğru kaldırdı. "Şerefe" diye dikti...

Ama şişede pek birşey kalmamıştı. Birkaç yudum.. Sonra şişeyi salladı.

Kaldırıp telörgülere doğru fırlattı.

İyice yanlarına yaklaştı.

İşaret parmağını onlara uzatarak yayvan yayvan konuştu...

"Hah.. Ha... Buradan çıkacağınızı sandınız değil mi?.. Ohoooo...

Aptallığı bırakın.. Çıkış mıkış yok... Birer şişe bulun kendinize... Benimki bitmiş... Yoksa verirdim birer yudum... Ya da... Ya da..."

İleriden geçen yola işaret ederek, "Onlara karışın.. Onlara..." dedi...

Gerçekten de ilerideki yolda yeniden bir büyük kalabalık peyda olmuş, aynı yöne doğru bağıra çağıra gitmekteydiler..